MINNESOTA HISTORICAL SOCIETY

„Tēvynė" Savaitinis Laikraštis
Leidžia kas Pētnyčia
Susivienijimas Lietuvių Amerikoje
PRENUMERATA METMAS:
Suvienytose Valstijose $1.50
Kitose Viešpatystėse $2.00
„TĖVYNĖ",
307 W. 30th St., New York, N. Y.

TĖVYNĖ

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS
Telefonas. LACKAWANNA 5529.

The Lithuanian Weekly „Tēvynė"
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance of America
P. Jurgeliutė, Sec'y & Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $1.50
To Foreign Countries $2.00
„TĖVYNĖ",
307 W. 30th St., New York, N. Y.

No. 10 Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, Authorized on June 27, 1918. New York, N. Y., Kovo (March) 9, 1928. Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, under the Act of March 3, 1875. Vol. XIX

MILIONINIS NUMERIS

Didyjį Susivienijimo Laimėjimą Minint

PAGALIAU nugalėję visas technikines kliutis išleidžiame visų SLA. narių laukiamą Milioninį „Tėvynės" Numerį. Su šituo SLA. leidiniu esame pilnai patenkinti ir pasitikime, kad visi SLA. nariai bus patenkinti. Musų pasitenkinimas svarbiausiai remiasi tuo, kad didelis skaitlius SLA. veikėjų išgirdo „Tėvynės" redakcijos pakvietimą ir malonėjo su savo darbu prisidėti prie pažymėjimo šio svarbaus ir didelio Susivienijimo laimėjimo — pasiekimo miliono dolerių kapitalu. Gerbiami veikėjai, jokio atlyginimo už savo darbą nereikalaudami, prisidėjo su savo rašiniais prie šio leidinio paįvairinimo, Susivienijimo pergyventų nelaimių, sunkenybių ir pasisekimų apibudinimo. Visiems bent kuo prisidėjusiems veikėjams prie šio leidinio „Tėvynės" Redakcija taria iš širdies ačiu!

Priruošdami spaudai šį svarbų ir reikšmingą leidinį stengėmės buti kuobešališkiausi. Todel jei kurio nors veikėjo rašiny tulos dalys išleistos ir išsitarimai sušvelninti, tai labai atsiprašome užtai, nes kitaip padaryti negalėjom. Norėjosi visi rašiniai sutalpinti ir taipgi kiek galint vengėme asmeninio pobudžio polemikų, todel ir prisėjo kai kuriuos rašinius sutrumpinti, sušvelninti. Taipgi keleto atsiųstų asmenų atvaizdų negalėjome sunaudoti delei jų neaiškumo. Kuomet pats atvaizdas visiškai neaiškus, tai klišę darant dar didesnis neaiškumas pasidaro ir tuomet niekas negalėtų tokio atvaizdo pažinti. Todel kurie atvaizdai šiame leidiny netelpa, tai vien delto, kad jie visiškai neaiškųs buvo. Prašome gerbiamų veikėjų delei to neužsigauti, nes tas atsitiko ne iš musų kaltės.

Šio leidinio tikslas yra svarbus ir reikšmingas. Juomi pažymime Susivienijimo aukščiausį iškilimą kapitalu ir nariais. Pasiekimas miliono dolerių musų gyvenime jau nėra taip menkas dalykas. Taipgi suburimas į Susivienijimą 20,000 narių irgi yra didis laimėjimas. Tam visam tukstančiai pasišventusių organizacijos labui veikėjų dirbo, savo brangų laiką, jėgas ir energiją aukodami. Todel minėdami šiuos Susivienijimo laimėjimus kartu pagerbiame visus tuos veikėjus, kurie savo triusu prisidėjo prie organizacijos auklėjimo, prie šitų didžiulių laimėjimų pasiekimo.

Nemažu Susivienijimui laimėjimu yra ir musų augusio ir priaugančio jaunimo susidomėjimas SLA. organizacija. Dar taip nesenas laikas — vos keletas metų atgal „Tėvynės" Redakcija pradėjo nedrąsiai prisiminti apie jauinmą, kad jis reiktų traukti prie Susivienijimo. Iki 1924 metų tas klausimas protarpiais buvo judinamas organe iki ilgainiui ir S. L. A. veikėjai tuo svarbiu reikalu susidomėjo ir pradėjo savo nuomones reikšti. Pagaliau SLA. 33-čias Seimas, 1924 metais, tarė savo oficialų žodį, užgirdamas jaunimo organizavimą prie Susivienijimo ir tam tikslui įkurė Jaunuolių Švietimo Fondą.

Ir štai nepilnai keturiems metams praslinkus jaunimo klausimas Susivienijime virto tokiu aktyviu ir tiek daug konstruktyvio darbo atlikta tuo svarbiu Susivienijimui reikalu—jaunimo organizavimu — kad jau visą eilę jaunimo kuopų turime, ke-

PET. JURGELIUTĖ,
SLA. Sekretorius.

liasdešimts jaunuolių kuopelių veikia po SLA. kuopų globa. Jaunimo švietimo ir auklėjimo lietuviais darbas visu frontu eina ir jau daug tuo žvilgsniu pasiekta. Jau musų jaunieji veikėjai dirba tą patį darbą, kuriam jų tėvai visą savo sielą yra pešventę ir daug jėgų padėję bedirbdami. Jaunuoliai jau dirba Susivienijimo labui ir kartu visų Amerikos lietuvių ateičiai.

Musų supratimu, Susivienijimas šituo žvilgsniu — jaunimo organizavimu bus bene daugiausiai laimėjęs. Į taip trumpą laiką pasiekti tokių davinių, kad ir šiame Susivienijimo istoriniam leidiny Jaunimo Skyrius užima žymią vietą ir tai pačių jaunuolių pastangomis užpildytas, reiškia didelį laimėjimą. Dar ir dabar yra tokių pesimistų, kurie mano, kad jaunimas yra lietuviams žuvęs, kad jo organizavimas prie Susivienijimo yra menkas dalykas. Bet neužilgo ir tokie veikėjai pamatys, kad musų šviesusis jaunimas yra lietuviams gyvas, kad jo rolė Susivienijime išaugs į tokį milžiną, kad visus nustebins. Jaunimas yra musų organizacijos išsilaikymo pagrindu, jos ateities žibintu. Be jaunimo neužilgo mes baigtume visiškai gyventi kaipo lietuviai šiame milžiniškam krašte ir visos musų organizacijos susmuktų. Taigi kiekvieno doro ir šviesaus jaunuolio pritraukimas prie Susivienijimo yra didžiu pasitarnavimu organizacijos ateičiai ir kartu ateičiai ir viso Amerikos lietuvių visuomeninio gyvenimo. Ir Susivienijimas pastarųjų keturių metų laikotarpiu šituo svarbiu reikalu yra didelio laimėjimo pasiekęs.

Linkime, kad kiekvienas SLA. narys ištisai perskaitytų šitą Milioninį „Tėvynės" Numerį. Kiekvienas ras jame daug pamokinančių dalykų, tokių atsitikimų organizacijos gyvenime, kurie jam dar nėra žinomi, kurie daugeliui jau užmiršti. O tas viskas priduos mums naujų jėgų, naujos energijos tolimesniam darbui. Kuomet pamatysime, kokius sunkius momentus Susivienijimui teko pergyventi ir visgi pasišventimas ir pasiryžimas pirmųjų SLA. veikėjų privedė Susivienijimą prie pergalės, prie laimėjimo, tai ir šiandieniniai SLA. veikėjai su didesniu pasiryžimu ir pasišventimu tą pradėtąjį darbą tolyn tęs. Iš savų ir kitų žmonių klaidų ir laimėjimų pasimokymą semiame ateities darbams ir todel perskaitę šiame jubilėjiniam „Tėvynės" numery senesniųjų musų veikėjų pergyventus prityrimus organizacijos darbuotėje, galėsime iš jų pasimokyti.

Šiandien minime reikšmingus laimėjimus Susivienijimo gyvenime. Bet kartu kiekvienas jaučiamės, kad ir musų darbo dalelė tų laimėjimų vainikan įpinta, kad ir mes dirbome ir triusėmės, kad tų laimėjimų pasiekus. Šitai žinodami ir jausdami dar su didesniu malonumu galime šitą reikšmingą Susivienijimui momentą minėti. Musų visų bendros pastangos, sutartinas darbas Susivienijimą prie šio laimėjimą privedė. Šitai žinodami kiekvienas privalome pasižadėti ir ateity dar daugiau padirbėti Susivienijimo labui, kad už penkių metų galėtumem pažymėti dviejų milionų dolerių laimėjimą ir kad visas Amerikos lietuvių sveikasis dvasiniai ir fiziniai jaunimas butų Susivienijimo nariais. Ir to pasieksime jei tik visi SLA. nariai mums pripuolamą dalį darbo atliksime, vietoje asmeninių ir partinių ambicijų Susivienijimo labą pirmoje vietoje statysime visoje organizacijos darbuotėje. Praeities musų senesniųjų veikėjų ir musų pačių konstruktyviai organizacijos labui darbai tą kuoaiškiausiai užtikrina.

Susivienijimo laimėjimai yra visų SLA. narių laimėjimai. Ir šiandien visi SLA. nariai su džiaugsmu prisimename tuos žymius laimėjimus, kurių savo nenuilstančiu darbu pasiekėm. Ateity dar didesnių laimėjimų pasieksime, jei visi sutartinai, fraternalizmo idėjos paremtu pagrindu dirbsime Susivienijimo labui. Iš širdies to linkime Susivienijimui ir visiems jo veikėjams ir nariams.

„Tėvynės" Redakcija.

Susivienijimo Reikšmė Lietuvių Gyvenime

Rašo **St. Gegužis**, SLA. Prezidentas.

STASYS GEGUŽIS,
SLA. Prezidentas.

SUSIVIENIJIMO PRADŽIA.

SULIG SLA. istorijos autoriaus, velionio Tamo Astramsko, pareiškimų musų šiandieninio Susivienijimo pradžia eina atgal ir siekia net 1886 metus, tačiau savistoviu gyvenimu gyventi ir eiti tikru pažangos keliu, musų Susivienijimas pradėjo tiktai nuo 16-tojo savo Seimo, 1901 metų, gegužės 21 dienos. Kaip žinome, šitame Seime Susivienijimas delei priežasčių, kurias čionai kartoti nematau reikalo, skilo į dvi dali ir pasidalino į taip vadinamas: kunigų vadovaujamą frakciją ir pažangiųjų žmonių frakciją. Abi šitos frakcijos atlaikė savo paskirus Seimus ir kaip viena taip ir kita laikė save teisėtojo Seimo dalyviais. Na ir tik po ilgų ginčų ir tąsynių po teismus, pažangieji SLA. nariai laimėjo originalį čarterį ir pasiliko, rodosi nuo 1889 metų, inkorporuota fraternale organizacija. Gi kunigų vadovaujama frakcija išsiėmė naują čarterį ir pasivadino kitu vardu.

Šitame trumpame straipsnely nerandu galimybės, neigi matau reikalo, išdėstyti tą viską, ką Susivienijimas nuo 1901 metų pergyveno. Kiek sunkenybių jo veikėjams prisėjo panešti, kiek jie buvo persekiojami fanatiškai tikinčiųjų žmonių, išjuokiami ir niekinami, tai žmogus ir norėdamas negalėtum visko smulkmeniškai aprašyti. Vienok kas tuo įdomauja, tai dalinus paaiškinimus ras SLA. istorijoje, o papildymus gal padarys senesnieji Susivienijimo darbuotojai savo atsiminimus apie SLA. šiame reikšmingame „Tėvynės" numery. Juk jie patys tatai pergyveno, todel tik jie patys ir tegali mums apie tuos pergyventus laikus tikrai papasakot.

SUSIVIENIJIMO AUGIMAS.

Nežiurint visų sunkenybių, nepaisant įvairių ir žiaurių persekiojimų, visgi musų Susivienijimui buvo lemta išaugti į didelį milžiną ir suvaidinti svarbų vaidmenį ne tik Amerikos lietuvių gyvenime, bet kartu visos musų nelaimingos lietuvių tautos gyvenime. Aišku, jog prakilnus tikslas ir gražus darbas visuomet randa pritarimo ir paramos, nežiurint kaip tai butų persekiojama ir trukdoma, tai todel ir Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, besivaduodamas prakilniais tikslais ir dirbdamas gražius ir naudingus darbus, susilaukė tikrai pastebėtinų laimėjimų.

Prisiminkim tik tą faktą, kad SLA. istorinio 16-jo Seimo delegatai atsiskyrė nuo kunigų vadovaujamos frakcijos be jokio kapitalo, nes kiek tuomet Susivienijimas pinigų turėjo, tai visi pasiliko taip vadinamai dešiniąjai frakcijai. Gi baigiant Seimą jo delegatai sumetė aukų apie $15.40 ir su šituo kapitalu Susivienijimas pradėjo gyventi. Taipgi iš apie 1.400 tuomet Susivienijimo narių tik apie 616 pasiliko prie senojo, tai yra musų Susivienijimo, o didesnė dalis nuėjo su kunigų vadovaujama frakcija. Ir štai suėjo vos 26 metai, kaip iš tų $15.40 kapitalo ir 616 narių šiandien turime organizaciją **su viršum milioro dolerių kapitalo ir su apie 20,000 narių.** Šitie faktai neapsakomai mane džiugina ir kadangi dabar pradedame gyventi Naujus 1928 metus, tai prie šios progos lai man bus leista pasveikinti gerbiamus SLA. narius su Susivienijimo milionu kapitalo ir su 20,000 narių. **Ateity pasiekti antrą milioną kapitalo ir kitą 20,000 narių, bus daug lengviau, negu buvo pirmuosius.**

Kokiu pastebėtinu greitumu Susivienijimas augo kapitalu, tai liudija šitas faktas: užimant man SLA. Prezidento vietą 1 dieną liepos, 1916 metais, Susivienijimas turėjo tik truputį viršaus $100,000 dolerių kapitalo, o su pabaiga 1916 metų Susivienijimo kapitalas siekė jau $143,751.77, narių tuo laiku irgi buvo, rodos, nepilnai 9,000. Tai, kaip matote, laike vienuolikos metų Susivienijimo turtas paaugo daugiau nei septynis kartus ir nariais daugiau nei dvigubai.

Tuo laiku, vienok Susivienijimui teko pergyventi dvi gana stambios katastrofos: senesniųjų narių mokesnių sulyginimas ir influenzos epidemijos padarytų nuostolių išlyginimas, jau neminint mažesnių dalykų, kaip tai pakėlimas 5 centų mėnesy tiems nariams, kurie priguli prie ligoje pašalpos skyrių ir tt. Čia reikia pasakyti, kad daugelis narių pametė organizaciją delei šitų butinų ir iš valdžios pusės tiesiog spiriamų reformų ir tų padarytų nuostolių papildymo. Taipgi reikia pasakyti, jog daugelis taip vadinamų neatsakomingų žmonių, ir tuli gal visai nesužiniai, bet visą laiką kenkė Susivienijimo bujojimui ir su apgailėjimu reikia prisiminti, kad ir po šiai dienai kenkia. Reik žinoti, kad visi vaidai ir nesutikimai organizacijos viduje, tai yra vienas kenksmingiausių trukdytojų organizacijos augimo nariais. Negerai, bet tiesa...

Vis tik, nežiurint tų visų pergyventų katastrofų bei nepasisekimų, neigi tų organizacijos viduje vaidų, Susivienijimas pa-

SLA. 16-to Seimo Delegatai, Wilkes Barre, Pa.

1) ?
2) A. Makauskas
3) J. Skinderis
4) J. Pukas
5) K. Unika
6) J. J. Paukštis
7) V. Daukšys
8) J. Anskis
9) Juozas Paukštis
10) J. Žemantauskas
11) M. Ročkus
12) M. Stelmokas
13) K. Velykis
14) V. Kaunas
15) J. Kazakevičius
16) K. Brazys
17) M. Totorius
18) St. Astramskas
19) M. Mašnickas
20) M. Valentinavičius
21) T. Paukštis
22) V. Adomavičius
23) M. J. Damijonaitis
24) V. Ambrozevičius
25) T. Astramskas
26) P. Mikolainis
27) A. B. Strimaitis
28) M. Zalieckas
29) K. Draugelis
30) M. Valiukas
31) M. Mikalavičienė
32) B. Mikalavičienė
33) J. Tareila
34) J. Ramanauskas
35) A. Adžgauskas
36) B. Baigis

VIKTORAS KAMARAUSKAS,
SLA. Vice-Prezidentas.

siekė tokios augštumos, apie kurią gal nei vienas Susivienijimo narys, sakysim dešimt metų atgal, net nesvajojo. Apie medžiaginius Susivienijimo laimėjimus ir laipsnišką organizacijos augimą nariais ir turtu, manau, kad gal parašys kiti Pildomosios Tarybos nariai, kurių gal ir pareigos daugiau su tuo rišasi ir pas kuriuos randasi tam tikri organizacijos rekordai. Aš noriu kiek daugiau pažvelgti į Susivienijimo reikšmę žmogaus dvasinio gyvenimo akimis, nes neviską gyvenime ir galima matuoti vientik medžiaginiu laimėjimu. Žmonių gyvenimas turi ir dvasinę pusę ir jos aprupinimas yra reikalingas, o gal net ir butinas ir tas visas įeina į musų visuomeninių darbų programą. Susivienijimas ir šituo žvilgsniu sulošė svarbią rolę netik Amerikos lietuvių gyvenime, bet ir visos lietuvių tautos gyvenime. Todel, mano supratimu, ir šitie Susivienijimo darbai verti prisiminimo.

SUSIVIENIJIMAS IR FRATERNALIZMO IDĖJA.

Fraternalizmo idėja tai yra gražus, šventas, prakilnus gyvenimo tikslas. Žody fraternalizmas slepiasi ir artimo meilė, ir brolybė, lygybė, draugingumas ir pasiaukojimas savo žmonių—draugų labui. Labai gaila, kad lietuviai, ir net dails SLA. narių, pilnai nesupranta šito prakilnaus ir plataus žodžio prasmės. Šitame žody slepiasi daugelio prakilnių idėjų obalsiai.
kilnių idėjų obalsių.

Žmonių gyvenimas yra minklių minklės. Vadinasi, tai niekaip neišaiškinama misterija kiekviename amžiuje. Tačiau gyvenime yra du periodai, kuomet visi žmonės susilygina, tai yra krykštaujanti kudikystė ir besileidimas į kapą mus visus sulygina. Net ir pati prigimtis jokių luomų skirtumo nežino. Turtuolių ainiai, karalių padermė ir varguolių kad ir apdriskę kudikiai kartu žaistų, vieni kitus draugais laikytų ir reikale vieni kitiems gelbėtų, jei įsigyvenusios tradicijos tam nekliudytų. Mirtis taipgi nežino draugijos ratelių skirtumo ir nei vienam jokių specialių privilegijų neteikia. Taip kad nei galingiausio pasaulio valdono neklausia, ar jis nori su gyvenimu skirtis, ar jau yra prisirengęs amžinastin keliaut. Taigi, kaip matote, pati prigimtis luomų skirtumo nežino ir aišku, kad juos sutvėrė patys žmonės, pasiskirstydami į luomus į draugijinio gyvenimo ratelius ir tt.

Fraternalizmo idėjos tikslas yra pratiest tvirtą tiltą tarpe kudikystės ir mirties, vadinasi, kad visi žmonės galėtų tuom tiltu vaikščioti, kad visi galėtų jaustis broliais, draugais. Fraternalizmas nežino socialio žmonių gyvenimo augštumų nei žemumų, jis nepripažįsta turtuolių ir vargšų, jis nemato dvasios milžinų ir skurdžių. Fraternalizmui visi žmonės yra lygųs. Gali žmogus buti pasiekęs gyvenime laimės turtų ar luomų augštumo atžvilgiu, gali turėti išgales kitus valdyti, tačiau fraternalizmas mokina to, ko negalima pinigais nupirkti, ko jokia galybė negali duoti. Fraternalizmas veda žmones į tikrą gyvenimo palaimą, nes jis leipia visiems žmonėms buti broliais ir draugais. Jis įsako ir tai be jokio apsimaskavimo kiekvienam reikale rodyti savo draugam **tikrą, tyrą draugingumą ir taikti visokią išgalimą pagalbą. Jis sėja žmonijos gyvenime tyros meilės, brolybės, lygybės ir pasiaukojimo viens-kitam sėklą.**

Tai taip aš suprantu fraternalizmo idėją ir beabejonės tokia ji ir yra. Šitai liudija daugelis amerikonų fraternalių organizacijų, kurios pilnai šios idėjos principus praktikuoja. Čia turiu pridurti, jog ir aš turiu laimės buti nekurių tokių amerikonų fraternalių organizacijų nariu ir ką čionai kalbu, tai kalbu iš prityrimo ir žinau, kad yra taip o ne kitaip. Amerikonų fraternalėse organizacijose yra tokis susitvarkymas, kad tenai nėra nei vietos, o ant galo, nei progos vaidams, barniams ir neapykantai sėti. Jei kuriam nors nariui tokios fraternalės organizacijos atsitinka bent kokia nelaimė, tai niekas jo neklausia ar tas yra pasekmėmis jo paikysčių ar nepasisekimas gyvenime — visi nariai žino tik vieną užduotį, tai yra gelbėti nelaimėn patekusį draugą. Ir nežiurint kokia ir kur nelaimė ištiktų, nei vienas tokios organizacijos narių neturi teisės buti savo draugo teisėju, ir jie privalo žinoti tik tai, kad reikia gelbėti savo draugą visomis išgalėmis.

Galima sakyti, kad tokiais pačiais fraternalizmo pamatais ir musų Susivienijimas sutvertas, arba, geriau sakant, laikui bėgant pagrįstas; visa nelaimė tik tame, kad nekurie SLA. nariai nenori ar nepajėgia fraternalizmo idėjos tinkamai įvertinti. Tiesa, iš pat pradžių musų Susivienijimas nebuvo tvarkomas sulig fraternalizmo nuostatų draugingumo ir žmoniškumo žvilgsniais ir, man regisi, tik todel įsigyveno partinės imtynės, vaidai, barniai ir neapykantos narių tarpe sėjamos; žodžiu, visas tas ko neturėtų buti ir kas organizacijai daro žalą... Bet visgi reikia pasakyti, kad didžiuma SLA. narių ir tikro fraternalizmo idėja yra persimėmę ir pilnai supranta tuos prakilnius musų organizacijos uždavinius.

Medžiaginiu žvilgsniu žiurint, tai Susivienijimo nuopelnai fraternalizmo ribose yra milžiniški! Medžiaginiu žvilgsniu Susivienijimas savo pareigas pilnai yra atlikęs. Dešimtis tukstančių savo narių yra sušelpęs pomirtinių ir pašalpų mokėjimu. Tukstančius nelaimingųjų narių yra sušelpęs labdarybės keliu. Jei sudėsime visus išmokėjimus nelaimingųjų SLA. narių ir jų šeimynų sušelpimui, kiek Susivienijimas nuo savo įsikurimo yra atlikęs ir kiek visos SLA. kuopos, apskričiai ir pavieniai nariai labdarybei yra suaukoję, tai nei kiek neperdėsiu pasakydamas, kad ta suma lengvai sieks viršaus pustrečio miliono dolerių. Šimtai tukstančių dolerių sudėta apšvietos ir lietuvystės reikalams. Šituo žvilgsniu, tai, be mažiausios abejonės, musų Susivienijimas stovi pirmoje vietoje visų lietuvių organizacijų.

SUSIVIENIJIMAS IR LIETUVYSTĖ.

Mano supratimu, tai beabejonės tvirčiausiu Susivienijimo bujojimui pamatu buvo ir yra lietuvystė; vadinasi tautybės palaikymas. Visą laiką buvo, yra ir turi pasilikti Susivienijimas pirmiausiai **lietuvių** organizacija, o jau tik paskui apdraudos, pašalpos ir labdarybės organizacija. Susivienijimo pionieriai šituo obalsiu vaduodamiesi organizavo šitą oragnizaciją ir tik todel turėjo pasekmių. Nėsa jei musų Susivienijimas nebutų pirmoje vietoje užsibriežęs lietuvystės ir tautybės palaikymo tikslo, tai vargiai butų galėjęs atsilaikyti prieš tas atakas iš dešiniojo sparno po atsiskyrimui nuo jo, o vėliau ir nuo kitų elementų ir nebutų išaugęs į tokią milžinišką organizaciją, kokia šiandien yra. Taigi lietuvystės ir tautybės principų palaikymas musų Susivienijime buvo ir yra vienu svarbiausiu jo tikslų ir nuo šito prakilnaus ir, sakysiu, butino pagrindo mes neprivalome ir ateity atsitolinti. Kaip matote, lietuvystės ir tautybės palaikymo principas pagelbėjo Susivienijimui apsiginti nuo įvairių priešų ir išaugti į milžiną, tai šitas pats principas pagelbės musų organizacijai dar ir šviesesnės ateities susilaukti, tai yra musų priaugančią kartą prie Susivienijimo pritraukti.

Neabejoju, kad musų Susivienijimas lietuvystės ir tautybės žvilgsniu atliko savo pareigas sulig geriausių išgalių. Žinoma, yra sakoma, kad visuomet yra vietos pagerinimui, tai gal ir butų daug daugiau šituo žvilgsniu atlikta, jei visi Susivienijimo nariai jaustųsi kunu ir siela lietuviais. Gi dabar niekas negali užginčyti, kad ant nelaimės musų Susivienijime yra ir tokių narių, kurie tik iš vardo lietuviais save vadina, o jų darbai, jų dvasia yra visiškai svetimi lietuvių tautos idealams. Jie dirba visam kam, taip sakant visokiems svetimiems dievams; žodžiu, visam tam kas neturi nieko bendro su lietuvių tautos reikalais, o anaiptol ne lietuvių tautos naudai. Šitos dvasios lietuviai SLA. nariai, dalinai, ar tiek kiek jie galėjo, pradėty trukdė tautinį darbą, trukdo jį dar ir dabar, na ir galimas daiktas kad jie trukdys ir ateity... Bet, nepaisant šito viso, visgi Susivienijimas tautinį darbą **dirbo, dirba ir dirbs,** nepaisant tų musų brolių, kurie tarnauja svetimiems dievams ir deda visas pastangas tą tikriems lietuviams šventą darbą trukdyti. Reikia žinoti, kad kaip sriauniai tekančią upę tik dalinai galima užtvenkti, tai taip lygiai ir tautinio žmogaus jausmo negalima visiškai nuslopinti. Galima tik laikinai jo reiškimasis sutrukdyti, tai ir viskas.

Galime drąsiai sakyti, kad ir visos lietuvių tautos naudai Susivienijimas milžinišką darbą atliko. Palaikymas tautinio susipratimo Amerikos lietuvių tarpe, juk tai visos tautos labui dirbamas gražus darbas. Apart to, beveik visos SLA. kuopos niekuomet neužmiršo pačių svarbiausių ir gyviausių Lietuvos reikalų. Tukstančiuose SLA. kuopų surengta vakarų ir kitokių pramogų, kur tik buvo tariamas viešas žodis, visuomet buvo prisiminta lietuvystė ir Lietuvos reikalai. Tas auklėjo Amerikos lietuviuose pasiaukojimą, pasirįžimą dirbti savo tautos išsiliuosavimui iš svetimųjų vergijos. Tas vedė lietuvius prie sukurimo laisvos ir nepriklausomos Lietuvos valstybės, kas šiandien yra įvykusiu gyvenimo faktu ir tik reikia tautinės vienybės ir tėvynės meilės bei ištikimumo savo tautai tą nepriklausomybę palaikyti.

Taipgi reikia priminti, kad musų Susivienijimas suvaidino nemažą rolę ir medžiaginės paramos Lietuvai suteikimo žvilgsniu. Reik atsiminti, kad pačiais sunkiausiais Lietuvos su priešais karų laikais ir kuomet Lietuvos Valstybė prasidėjo kurtis, beveik visos Susivienijimo kuopos sulig visų savo išgalių teikė medžiaginę paramą savo senąjai tėvynei. Gerai atmenu tuos laikus, kuomet tik vienas SLA. 4-tas apskritys nupirko Lietuvos paskolos bonų už tukstantį dolerių ir, rodos tuos pačius bonus paaukojo Lietuvos kariuomenės naudai. Tai šitas tik vienas iš SLA. apskričių, o rasime didesnę pusę SLA. kuopų ir apskričių, kurie dar ir šiandien turi Lietuvos paskolos bonus. Neabejoju, kad sieks šimtus tukstančių dolerių suma, jei kartu paimsim viską, kiek SLA. kuopos ir apskričiai yra suaukoję ir paskolų davę įvairiems Lietuvos reikalams. Todel ir galima drąsiai sakyti, kad jokia kita Amerikos lietuvių organizacija negali lygintis su Susivienijimu savo patarnavimais lietuvių tautos ir musų senosios tėvynės Lietuvos reikalams.

SLA. IR APŠVIETOS SKLEIDIMAS.

Manau kad smulkmeniškiau apie Susivienijimo nuopelnus apšvietos skleidimo žvilgsniu parašys kiti SLA. darbuotojai, kaip tai buvusieji ir esanti. Tai gal atliks Apšvietos Komisijos nariai ir daugelis kitų musų viengenčių, kurie daugiau apšvieta užsiima ir ją platina. Tačiaus praeinant pro šį klausimą, norisi ir man nors aplamai ir nors bendrais ruožais prisiminti.

Reikia pasakyti, kad ir apšvietos skleidimo žvilgsniu Amerikos lietuvių gyvenime Susivienijimo nuopelnai stovi gana žymioj vietoj. Nuo to laiko, kaip aš Susivienijimą pažįstu, tai bus apie 27 metai, nes kaip tik Amerikon atvykau, tai pradėjau Susivienijimu įdomautis, na ir turiu pasakyti, kad Susivienijimo organas ir jo beveik visų kuopų darbuotė pasižymi kulturingumo lietuviuose auklėjimu ir tai tyro, tikro kulturingumo, kuris tik lietuvystės pagrindu paremtas ir jokiais partyviais tikslais nesuterštas. Susivienijimas galbėjo ne vienam savo nariui ir augštojo mokslo pasiekti, kas, mano supratimu, yra dideliu apšvietos skleidimu. SLA. kuopos suruošė tukstančius prakalbų, paskaitų, koncertų, teatrų ir daugybę kitokių kulturingų pramogų, jau neskaitant ir nekalbant apie įvairias pasilinksminimo pramogas. Pagaliau juk ir Susivienijimo Seimai neapseina be kulturinių pasižymėjimų.

Tą viską bendrai paėmus, mes atlikome milžinišką kulturinį darbą, jau nekalbant apie Susivienijimo leidžiamo organo kulturinius uždavinius ir išleistos literaturos atliktą apšvietos darbą. Na, tai pasakykit, kuri gi kita Amerikos lietuvių organizacija gali lygintis su musų Susivienijimu kulturos ir apšvietos darbuotėje?! Ir Susivienijimas šitą darbą dirba jau ne šiandien — dirba jį jau suvirš 26 metai.

SUSIVIENIJIMAS IR PRIAUGANTI KARTA.

Čia irgi galima sakyti, kad Susivienijimas pirmutinis pilname aiškume iškėlęs ir musų čionai augusio ir priaugančio jaunimo auklėjimą lietuviais, kad tos musų tautos jaunos jėgos butų galima sunaudoti Amerikos lietuvių ir kartu visos lietuvių tautos visuomeniniams darbams. Taipgi aš norėčia, kad čionai įsitėmytumėt, jog **Susivienijimas Lietuvių Amerikoje jaunimo organizavimu ir lietuvystės dvasioje auklėjimu rupinasi ir dirba jokiais siaurais tikslais nesivaduodamas.** Susivienijimui musų jaunimas rupi ne kokiais politiniais ar tikybiniais tikslais, kad vienai ar kitai grupei pasekėjų priauklėjus, ar priešų prirengus. Ne, ir dar kartą ne! Susivienijimas eina į jaunimą tik kaipo **į lietuvių vaikus, kaipo į lietuvius, kaipo į narius tos pačios tautiškos šeimynos.** Susivienijimui yra svarbu tik tai, kad tas musų jaunimas butų lietuviškas, kad jis butų doras ir išmintingas, kad jis galėtų papildyti senstančias ir jau nykstančias visuomeninio gyvenimo ir darbuotės jėgas, kad Amerikos lietuvių tautinis judėjimas nepražutų, kad Lietuva ir ateity Amerikoje galėtų rasti sau moralės ir medžiaginės paramos.

Jokia kita Amerikos lietuvių organizacija tik čia suminėtais tikslais besivaduodama tarpe jaunimo nedirba. Kiekviena politinė ar tikybinė grupė tarpe musų jaunimo dirba vien tam, kad sau pasekėjų pasigaminus, kuomet Susivienijimo pamatinė idėja yra **lietuvystė-tautybė,** o praktiškais tikslais yra pašalpa, apdrauda, labdarybė ir kulturinis veikimas. Todel Susivienijimo idėja yra bendras tikslas visai lietuvių tautai. Kuomet Susivienijimas pritraukia po savo sparnu Amerikoje gimusius, augusius ir augančius lietuvių jaunuolius, tai jisai auklėja juos lietuviais bendrai ir didina tą skaičių šviesių ir protingų visuomenės veikėjų. Susivienijimo užbriežtų tikslų dvasia yra ta, kad priaugančio jaunimo politinės ar tikybinės krypties nusistatymas priguli pačių jaunuolių ir jų tėvų valiai bei pasidarbavimui ir nusistatymui, o Susivienijimui yra svarbu tik tas, kad tie jaunuoliai butų gerais lietuviais.

Mano supratimu, Susivienijimas turi tvirčiausio pagrindo prieiti prie musų jaunimo, kuomet jis šitokiais aiškiais ir prakilniais tikslais vaduojasi. Be to, Susivienijimas duoda progos pastoviai ir neabejotinai jaunimui ir savo nežinomą rytojų aprupinti; apdrauda ir pašalpa reikalinga kiekvienam žmogui, nepaisant kur jisai butų gimęs ir augęs. Todel ir suprantama, kad tas yra butinai reikalinga ir Amerikos lietuvių jaunimui.

Aš nei kiek neabejoju, kad musų jaunimas, laikui bėgant, pilnai supras Susivienijimo prakilniuosius tikslus ir jo reikšmę kaip Amerikos lietuvių, taip ir visos lietuvių tautos gyvenime. Tai supratęs, buriais stos prie SLA. organizacijos, išsiauklės jos veikėjais ir ankščiau ar vėliau paims organizacijos vairą į savo rankas, tai yra pavaduos ir papildys musų silpnėjančias jėgas ir tęs tolyn musų pradėtą darbą. Šitai musų jaunuoliai ir jų tėvai kas kartas vis labiau ir labiau pradeda suprasti, o geriausiai tatai liudija šitas faktas: keliaujant SLA. generaliam organizatoriui gerbiamam S. E. Vitaičiui po lietuvių kolonijas beorganizuojant, tai su mažais išėmimais galima sakyti visur kur tik jis lankėsi jaunuoliai kaip kur net buriais į Susivienijimą įstojo. Laikui bėgant musų vaikai bei jaunuoliai džiaugsis ir bus dėkingi mums, kad mes sukurėm, išauklėjom galingą ir turtingą milioninę organizaciją ir pavedėm jiems valdyti ir naudotis jos teikiama pagalba. Tuomet žinoma, galėsime pasidžiaugti ir mes patys, matydami, kad musų sunkaus ir intensyvio ilgų metų darbo vaisių paveldėtojais lieka nekas kitas, o mųs pačių vaikai. Šitaip įsivaizdinant, priduoda žmogui noro, smagumo ir energijos kodaugiau padirbėti.

PRIE UŽBAIGOS.

Mano giliausiu įsitikinimu, tai tokia reikšmė yra Susivienijimo Lietuvių Amerikoje visos lietuvių tautos ir Amerikos lietuvių gyvenime. Jau milžiniškas darbas yra atliktas Susivienijimo užbriežtų tikslų plotmėje, jau milionas dolerių kapitalo sudėta ir sutaupyta nelaimėms atremti, kurios bile valandą ar minutą gali vieną ar kitą SLA. narį ištikti. Tačiaus nė vienas neturime užmiršti, kad su šitais Susivienijimo laimėjimais ir su šitomis pasekmėmis, kuriais ir kuriomis šiandien džiaugiamės, musų organizacijos darbai, toli gražu, dar nesibaigia. Šitas, galima sakyti, tai tik gerai įpusėtas darbas dirbti ir jis turi eiti pirmyn su dar didesniu įtempimu, su dar tvirtesniu pasirįžimu ir pasišventimu, negu kad pirmiau buvo dirbamas. Nesa, mes tik tuomet galėsime pasakyti, kad mums jau laikas pasilsėti, kuomet savo vietoje galėsime pastatyti savo sunus ir dukteris tęsti tolyn Susivienijimo užbriežtų tikslų gyveniman vykinimą.

Pesimizmui ar geriau sakant nusiminimui ir pasidavimui visiško ištautėjimo bangoms pas mus neturi buti vietos ir, jei tik dirbsime arti suglaudę savo veikėjų eiles tais pačiais pagrindais, kuriais Susivienijimas ir deda visas pastangas tą tikriems lietuviams šventą darbą trukdyti. Reikia žinoti, kad kaip sriauniai tekančią upę tik dalinai galima užtvenkti, tai taip lygiai ir tautinio žmogaus jausmo negalima visiškai nuslopinti. Galima tik laikinai jo reiškimasis sutrukdyti, tai ir viskas.

DR. E. G. KLIMAS,
SLA. Daktaras Kvotėjas.

TAMAS PAUKŠTIS,
SLA. Iždininkas.

DABARTINIS SLA. CENTRO ŠTABAS—REDAKCIJOS, RAŠTINĖS IR SPAUSTUVĖS BENDRADARBIAI.

Žiurint iš kairės pusės sėdi:
M. Draugeliutė,
N. Pietariutė,
P. Jurgeliutė,
A. Karkauskiutė.
B. Vizbariutė.

Stovi:
Pr. Bajoras,
A. B. Muras,
M. Aušriutė,
S. E. Vitaitis,
P. Aleksiutė,
M. L. Vasil-Vasiliauskas,
F. Simanas.

J. M. DANIELIUS,
SLA. Iždo Globėjas.

M. A. RAGINSKAS,
SLA. Iždo Globėjas.

DR. JONAS BASANAVIČIUS,
Lietuvių Tautinio Atgimimo Tėvas ir SLA. Garbės Narys (miręs)

mas iki šiol rėmėsi, tai nėra ir negali buti mažiausios abejonės apie laimėjimą. Tik prisiminkime musų pirmtakunų kad ir SLA. 16-tojo Seimo delegatų pasišventimą ir pasirįžimą išlaikyti Susivienijimą pažangia lietuvių organizacija, o pamatysime, kad nieko nėra negalimo gyvenime pasiekti. Kas gi ištikrųjų tuomet galėjo tikėti, kad musų Susivienijimas išsilaikys, kad jis pasieks tos augštumos, kokia mes šiandien džiaugiamės?! Tokių mažai buvo. O vienok to pasiektą, nežiurint visų tų audrų, kokios Susivienijimui teko pergyventi. Ir šito pasiekta vien delto, kad buvo tikras pasirįžimas dirbti, kad buvo ištvermė, kad buvo sutartinas veikimas musų veikėjų tarpe. Todel vaduokimės ir mes tais pačiais obalsiais ir pagrindais, o aš užtikrinu, jog lengvai pasieksime to viso, ką Susivienijimas yra užsibriežęs savo programe ir darbuose pasiekti.

Baigdamas, aš noriu tarti širdingiausios padėkos žodį visiems tiems SLA. nariams, kurie nuoširdžiai ir su atsidavimu Susivienijimo labui dirbo, kad jį išauklėjus iki milioninio kapitalo ir kad pasiekus apie 20,000 narių. Čia nuopelnai nėra kurio nors vieno viršininko ar kurio nors vieno ar kito SLA. nario. Visai ne! Čia yra vaisiai visų musų bendro darbo ir už tai nuopelnas ir pagarba priguli visiems tiems SLA. nariams, kurie tik dirbo Susivienijimo labui ar bent nors atliko savo, taip sakant, privalingas pareigas kaipo organizacijos nariai. Nuoširdžiai linkiu ir trokštu, kad pradedant gyventi Naujus 1928 metus išnyktų iš S. L. A. narių tarpo visokie vaidai ir nesutikimai, kad visi jaustumės vienos didžiulės šeimynos nariais, susirišę visiems bendrais tikslais į šią didžiulę ir galingą musų organizaciją — Susivienijimą Lietuvių Amerikoje. Atminkime mieli broliai ir sesės, kad prieš mus stovi dideli ir svarbųs darbai ir kad tik sutartinai dirbdami galėsime tuos darbus atlikti. Juk mes esame fraternalizmo idėjos sekėjai ir todel nuo dabar, musų obalsiu ir kelrodžiu lai buna **sutikimas, meilė, draugingumas ir žmoniškumas.**

SLA. Kaipo Apdraudos ir Pašalpos Organizacija

Rašo **V. Kamarauskas,** SLA. Vice Prezidentas.

APDRAUDOS REIKŠMĖ.

APDRAUDOS ir savitarpinio susišelpimo klausimas yra šimtmečių senumo. Suprantama, apdrauda ir susišelpimas tokie, kokius šiandien turime, nesenai iki tokio laipsnio išsivystė. Šitas darbas ėjo progreso keliu laipsniškai tobulindamasi ir vis didesnius ir žymesnius davinius žmonijai suteikdamas.

Apdraudos klausimą iškėlė pats gyvenimas. Pirmiausiu kiekvieno žmogaus rupesniu yra, kad jis pats ir jo šeimyna kuogeriausiai gyventų prie esamų sąlygų. Kadangi abelnos sąlygos gyvenime ne nuo atskirų asmenų priklauso, tad ir negalima tikėtis, kad vieno ar kito asmens pastangos tas sąlygas pakeis ir pagerins iki tokio laipsnio, kad kiekvienas žmogus galėtų bent pakenčiamas gyvenimo sąlygas turėti. Todel gabesnieji ir giliau protaujanti žmonės, kurie stengiasi gyvenime ką nors didesnio ir naudingesnio pasiekti savo ir kitų labui, surado budus bendru tam tikros grupės susitarimu pašalinti ant kiek galima nežinomo rytojaus pavojų. Ir štai turime gyvybės ir sveikatos apdraudą. Apdraudos principas pirmiausiai kilo fraternalizmo plotmėje ir tik vėliaus išsivystė į milžiniško biznio dirvą.

Šiandien jau prieita prie to apdraudos srity, kad apdraudžiama netik namai nuo ugnies, bet apdraudžiama visokis žmonių įgytas turtas, net pasėliai laukuose apdraudžiama. Apdraudžiama taip pat **žmogaus gyvybė ir sveikata.** Nekurie menininkai ir profesionalai specialistai apdraudžia savo kuno dalis, kurios jiems tarnauja meno ar profesijos srity. Pavyzdžiu, garsusis lenkų pianistas Paderevskis yra apdraudęs savo pirštus ant $100,000. Plačiai žinomas ir Amerikos publikos mėgiamas komikas Charlie Chaplin yra apdraudęs savo kojas ant $250,000. Pagarsėję chirurgai apdraudžia savo rankas ant tukstančių dolerių.

Kiekvienas protaujantis žmogus apsidraudžia delto, kad atlikti savo pareigas sulig jo šeimynos, sulig abelnų gyvenimo pareigų. Kas gi brangesnio gali buti žmogui pasauly, kaip jo paties sveikata, gyvybė. Ir jei apdraudžiama kitokį turtą, tai kodel paties brangiausio turto — gyvybės ir sveikatos neapdrausti? Kuomet mes užsidedame sau atsakomybę gyvenime prieš savo šeimyną, tai jau musų sveikata ir gyvybė pasidaro tiek kartų brangesniu turtu, prieš kiek savo šeimynos narių atsakomybę mes nešame. Tuomet musų sveikata ir gyvybė jau nėra vien musų nuosavybe — lygiais dalininkais yra visi musų šeimynos nariai. Nesa nuo musų nujėgumo dirbti priguli visos šeimynos užlaikymas. Todel musų pareiga daboti, kad nelaimei ištikus, kuomet negalėsime savo šeimynai pragyvenimo uždirbti, kad ji gautų bent dalį tų įplaukų, kurias mes savo darbu jai užtikrinam. O atsitikime mirties, kad musų šeimyna taip pat galėtų gauti bent pradžiai gyvenimo, iki susiras kitą budą sau pragyvenimą užtikrinti. Tai butinos pareigos kiekvieno vyro, kiekvienos šeimynos tėvo, kuris myli savo šeimyną, kuris supranta savo pareigas sulig jo vaikų ir žmonos.

Prieinamas kiekvienam darbo žmogui apsidraudimas geriausiai, parankiausiai ir pigiausiai randamas fraternalėse organizacijose. Apdraudos kompanijos pastatytos vien šalto biznio pamatais ir čionai nieko veltui negausi. Taipgi brangiau reikia mokėti į apdraudos kompanijas, negu daugely fraternalių organizacijų mokama. Apdraudos kompanija išmokės tiek, kiek priklauso, ir daugiau jai nesvarbu koks tavo ar tavo šeimyną likimas ištiko. Tuo tarpu fraternalės organizacijos labdarybės keliu šelpia savo narius, nors jos irgi išmoka tą patį, ką ir apdraudos kompanijos: kiek žmogus yra susitaręs su organizacija gauti ir už kiek mokesnius moka jai. Kiekvienas pripažins, kad nesulyginamai geriau ir pigiau biednuomenei prigulėti prie fraternalės apdraudos, negu prie šaltu bizniu paremtų apdraudos kompanijų.

JUOZAS ADOMAITIS-ŠERNAS,
SLA. Garbės Narys ir Buvęs Apšvietos Komisijos Narys (miręs)

PRADŽIA APDRAUDOS LIETUVIŲ TARPE.

Kuomet pradėjo kurti sau apdraudą fraternalizmo budu lietuviai, sunku butų tiksliai nusakyti. Bet tikrai žinoma, kad Amerikos lietuviuose apsidraudimo ir susišelpimo supratimas kilo jau suvirš 50 metų atgal. Šitai liudija tie tukstančiai lietuvių pašalpinių draugijų, kurios buvo sukurtos Amerikos lietuvių gyvenime. Tai liudija ir musų Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, kuris jau 42-rus metus gyvena.

Visa nelaimė tik tame, kad Amerikos lietuvių pašalpinės draugijos ir fraternalės organizacijos iki 1911 metų nesivadovavo jokiais moksliškais apskaitliavimais kas link narių mirtingumo. Tais metais musų Susivienijimas pirmutinis įvedė pas save narių mokesčių laipsnius, nustatytus ant moksliškai apskaitliuotų žmonių mirtingumo pamatų. Nors šitos reformos Susivienijimui brangiai atsėjo, nes prisėjo pergyventi didelė katastrofa, tačiau šiandien kiekvienas supranta, kad tik tokiu budu sutvarkytos organizacijos gali išsilaikyti. Lygių mokesčių sistemą praktikuojančios pašalpinės draugijos kiekvienam duria į akis, kad ant tokių pamatų draugija ar organizacija negali išsilaikyti. Ir kas šiandien sutinka jau daugelį pašalpinių draugijų, prie to paties eitų ir musų Susivienijimas, jei nebutų minimų reformų įvedęs. Tiesa, tų laikų SLA. viršininkams ir kitiems veikėjams teko daug nukentėti visokių nesmagumų: šmeižtų, kolionių, inkriminuojančių kaltinimų del šitų reformų įvedimo. Bet piktos valios žmonių visuomet gyvenime nestinga ir tie nesmagumai apsimoka ir atsipildo organizacijos šiandienine padėtimi. Musų pareiga šiandien pagerbti tuos Susivienijimo vadus, kurie šitų reformų metu į nieką neatsižvelgdami tiesė organizacijai tvirtus ateities pamatus, kuriais šiandien visi gėrimės ir džiaugiamės, kad musų organizacija jau miliono dolerių pasiekė, kuomet kitos draugijos jau baigia savo dienas.

Įdomu pažymėti Susivienijimo iždo augimas nuo įvedimo mokesčių laipsnių sistemos. Su 1911 metų Seimu, Susivienijimo visas turtas siekė tik $52 565.54. Vadinasi, per 25 metus Susivienijimas buvo pasiekęs tik šitos sumos savo turtu. O su 1911 metų pradžia Susivienijimas turėjo apie 11,000 narių, tuo budu kiekvienam nariui išpuolė po truputį viršaus $4.77. Tuo tarpu su 1928 m. pradžia Susivienijimo turtas išneša apie $1,054,846.00, skaitant 1927 metų 4-to bertainio įeigų perviršį tiek pat, kiek 3-čio bertainio perviršis siekė. Vadinasi, per 17 metų Susivienijimo turtas paaugo apie 20 kartų. Kadangi su 1928 metų pradžia narių skaitlius siekė apie 20,000, tad kiekvienam nariui Susivienijimo iždė sutaupytų pinigų išpuola jau apie po $52.74. Tai milžiniškas skirtumas, sulyginus musų Susivienijimo medžiaginę padėtį su ta padėtimi, kuri buvo tik 17 metų atgal. Tuo tarpu narių skaitlius tik apie dvigubai paaugo.

DR. JONAS ŠLIUPAS,
SLA. Garbės Narys, Buvęs Daktaras Kvotėjas ir Apšvietos Komisijos Narys.

JONAS SKRITULSKAS,
Buvęs SLA. Iždininkas.

Tik šitas menkas palyginimas, tik kelios šios skaitlinės aiškiai kiekvienam parodo, kad musų Susivienijimas, kaipo apdraudos ir pašalpos organizacija stovi ant tvirtų pamatų ir kiekvienam savo nariui gali pilnai užtikrinti, kad jis be jokios abejonės Susivienijime ras tai, ką narystės paliudijimas jam užtikrina. Čionai pašalpa ir apdrauda kiekvienam organizacijos nariui pilnai užtikrinta ir nesulginamai pigesnėmis mokestimis, negu apdraudos kompanijose ir negu didžiumoje kitose fraternalėse organizacijose.

SUSIVIENIJIMO SUTEIKTA PAŠALPA.

Susivienijimas netik pasiekė tokio pastebėtino turtu pakilimo kelių pastarųjų metų laiku, bet kartu ir savo pareigas, kaipo apdraudos ir pašalpos fraternalė organizacija, pilniausiai atliko. Tiesa, pašalpos skyrius įvesta, rodos, tik su 1913 metų pradžia, tačiau per tuos keturiolika metų jau dešimtimis tukstančių Susivienijimo narių sušelpė, susirgusiems ir nelaimės ištiktiems nariams pašalpas išmokant. Rodos, iš pašalpų fondo tik per šiuos keturioliką metų išmokėta gerokai viršaus pusės miliono dolerių. Apie tiek pat ar gal daugiau išmokėta iš apdraudos fondo mirusiųjų Susivienijimo narių šeimynoms ir giminėms. Dešimtimis tukstančių dolerių išmokėta labdarybės keliu iš Našlių ir Našlaičių Fondo, sušelpimui nelaimingųjų SLA. narių ir jų šeimynų. Neabejoju, kad arti pusantro miliono dolerių tik iš šių trijų fondų išmokėta SLA. narių ir jų šeimynų sušelpimui.

Pasidairę po lietuviškąjį pasaulį nerandame kitos tokios organizacijos kaip Susivienijimas, kuri butų tiek prakilnaus ir butinai reikalingo pašalpos ir labdarybės darbo atlikus. Tukstančiams našlių ir našlaičių gyvenimas palengvintas, gaili žiauraus likimo išspausta ašarėlė nušluostyta, pagalbos broliška ranka ištiesta. Kur butų šitie tukstančiai Amerikos lietuvių suradę tokią pagalbą, jei neturėtumem musų didžiulio ir turtingo Susivienijimo? Štai kuomi Susivienijimas ir brangus Amerikos lietuviams, jo nariams, kad jis netik savo narius tinkamai sušelpia, bet kartu auga, bujoja savo kapitalu ir kiekvienam savo nariui užtikrina pagalbą, iki jam tokia pagalba bus reikalinga. Šito negali pasakyti nei viena kita Amerikos lietuvių draugija nei organizacija.

Šiandien minim musų Susivienijimo pasiektą milioną dolerių kapitalu. Kiekvienam Susivienijimo labui nuoširdžiai dirbusiam nariui smagu šitas laimėjimas minėti. Ypatingai yra smagu man tai prisiminti, kad gerbiamų SLA. narių pasitikėjimu buvo lemta man buti artimu liudytoju šito Susivienijimo augimo. Per pastaruosius aštuonis metus bunant SLA. Pildomojoj Taryboj, su pasigėrėjimu sekėme Susivienijimo augimą ir kuo galėdami stengėmės prisidėti, gelbėti SLA. veikėjams auklėti organizaciją, kad ji kuoaugščiausiai pakiltų turtu ir nariais, kad jos susitvarkymas butų kuotobuliausis. Ir visi bendromis jėgomis bedirbdami tikrai didelio laimėjimo pasiekėm ir organizacijoj tvarka yra pavyzdinga.

Baigdamas šiuos kelis bendrus ruožus iš Susivienijimo užsibriežtų tikslų ir atliktų darbų, iš širdies linkiu, kad musų Susivienijimas greitu laiku pasiektų kitą milioną dolerių kapitalu ir svarbiausiai, kad Susivienijimo narių tarpe įsigyventų tikro brolišku mo santykiai. Išnykus vaidams ir nesutikimams pasekmingiau galėsime ir prie jaunosios kartos prieiti ir lengviau visus Susivienijimo užsibriežtus tikslus galėsime gyveniman įkunyti. Vaidai ir nesutikimai yra ardančioji jėga, o žmoniškumas ir sutarimas yra tveriančioji jėga. Visų musų pareiga eiti tverybos keliu ir stengtis atlikti savo privalingas pareigas sulig pačių savęs, sulig savo šeimynų ir sulig visų musų branginamos organizacijos — Susivienijimo Lietuvių Amerikoje.

K. VARAŠIUS,
Buvęs SLA. Iždo Globėjas (miręs)

F. ŽIVATAS,
Skundų ir Apeliacijų Komisijos Narys, Buvęs SLA. Prezidentas.

P. W. BIRŠTONAS,
Buvęs SLA. Prezidentas, Iždo Globėjas ir Įstatų Komisijos Narys.

A. B. STRIMAITIS,
Buvęs SLA. Sekretorius, Iždo Globėjas ir Dabar Nuolatinis „Tėvynės" Bendradarbis.

S. L. A. Augimas Mano Sekretoriavimo Laiku

Rašo **P. Jurgeliutė,**
SLA. Sekretorius.

DARBO PRADŽIA SUSIVIENIJIME.

Iš pat mažų dienų, kai tik pradėjau dalyvauti lietuvių gyvenime ir skaityti lietuvių laikraščius, man Susivienijimas išrodė kokiu tai dideliu ir svarbiu Amerikos lietuvių darbu. Tais laikais, kuomet mano amžius dar neleido prigulėti Susivienijime mano tėvams neprigulint prie organizacijos, Susivienijime buvo pasireiškusi kova tarpe partinių grupių. Tuomet aš negalėdavau stačiai suprasti už ką reikia vaidintis tokios organizacijos reikalais kaip Susivienijimas, kurio svarbiausiais tikslais yra pašalpa, apdrauda ir labdarybė, kartu pridedant tautiniai kulturinį veikimą. Juk tai yra visiems lietuviams lygiai svarbus ir reikalingi tikslai, manydavau sau.

Pasiekus atatinkamo amžiaus įstojau Susivienijiman ir pradėjau dirbti SLA. Centro raštinėje. Tai buvo 1914 metais ir nuo to laiko teko buti liudininke įvairių Susivienijime pergyventų audrų ir laimėjimų. Kadangi šito laikotarpio Susivienijimo pergyventus žygius beabejonės aprašys tuo laiku buvę Pildomosios Tarybos nariai, tai man nepriseina apie tai kalbėti. Taip pat man nepriseina kalbėti ir apie įvairius musų organizacijos nuopelnus lietuvybės ir kulturos srityje, nes tai atpasakos kiti SLA. organizacijos priešaky stovėjusieji ir šiandien stovintieji veikėjai.

Prie šios progos noriu pažymėti tik tą malonų apsireiškimą, kad per visą mano buvimo laiką SLA. Centre, pirmiaus raštininke, o vėliaus SLA. Sekretore, buvo šimtai atsidavusių organizacijai veikėjų ir visuomet stovėjo ir stovi organizacijos sargyboje, dirbo ir dirba jos labui. Tik su pagalba šitų pasišventusių veikėjų SLA. Pildomąjai Tarybai, o ypač Centrui yra galima organizacijos svarbieji darbai gyveniman vykinti, organizaciją auklėti ir plėsti Amerikos lietuvių gyvenime. Šitas skaitlingas burys veikėjų visuomet buvo ir šiandien yra lyg tie sargai Susivienijimo gerovės, kurie ir pačiais kritingiausiais Susivienijimo gyvenime momentais nesvyruodami stovėjo sargyboje ir visomis išgalėmis gynė jo reikalus nuo piktos valios žmonių, pasiryžusių Susivienijimą išardyti. Šitas burys prakilniųjų SLA. veikėjų nesigaili savo energijos ir jėgų organizacijos labui aukoti, jiems jokis Susivienijimo darbas nėra sunkus ir negalimas. Jie visuomet pirmutiniai atsiliepia į kiekvieną Pildomosios Tarybos ir Centro sumanytą darbą ir visomis savo išgalėmis dirba ir rupinasi organizacijos gerove.

Šimtai tų pačių veikėjų iki šiai dienai vis ta pačia energija, tuo pačiu pasišventimu Susivienijimui dirba. Daugelio tų Susivienijimo sargų, tų prakilnių veikėjų asmeniškai nepažįstu, bet jų darbai, jų atsidavimas Susivienijimo labui, jų prakilni dvasia man yra pažįstami, artimi. Pažvelgus į šitų veikėjų darbus dažnai įgaudavau daug energijos ir noro kodaugiausiai pasidarbuoti esant pačioje organizacijos širdyje. Daug kartų Amerikos lietuvių politinių vaidų Susivienijimą užpludusios skeveldros taip įgrisdavo, tiek nemalonumų suteikdavo, kad rodos kantrybė visiškai baigiasi, kad tas svarbus ir prakilnus darbas Susivienijimo auklėtojų vistiek anksčiau ar vėliau bus sugriautas. Bet pasižiurėjus į tuos šimtus Susivienijimo sargų, kurie gynė ir gina organizacijos reikalus, išnykdavo visos abejonės del Susivienijimo likimo ir jo pasisekimų. Ir štai Susivienijimas prigyveno to momento, kad tkrai jau turime kuo pasidžiaugti, pasigėrėti.

UŽĖMUS SLA. SEKRETORIAUS URĖDĄ.

Kilus nesusipratimui delei teisėtumo išrinkime SLA. Sekretoriaus 1920 metais, S. L. A. Seimas, įvykęs Bostone, neužgyrė naujai išrinkto Sekretoriaus ir padaręs reikalingus patvarkymus mane išrinko laikinuoju SLA. Sekretorium. Taigi Susivienijimo Sekretoriaus urėdą užėmiau liepos 1 d., 1920 metais. Vėliaus pastoviai tapau išrinkta

į šį urėdą ir iki šiol didžiumos SLA. narių pasitikėjimu tarnauju Susivienijimui tame atsakomingam urėde.

Apie savo darbus kalbėti nemanau. Galiu pasakyti tik tiek, kad šitas svarbias ir atsakomingas SLA. Sekretoriaus pareigas stengiuosi atlikti sulig savo geriausių išgalių, pašvęsdama tam visą savo sielą, visas savo jėgas, kiek jų turiu. Visuomet pirmoje vietoje statau Susivienijimo labą ir tik tos linijos laikydamosi dirbu Susivienijimo didžiumos narių man pavestą atsakomingą darbą. Mano atliekamų pareigų organizacijos reikalais tikslingumą ir naudingumą lai sprendžia patys SLA. nariai.

Kokia organizacijos padėtis buvo man užėmus Sekretoriaus urėdą, negaliu tiksliai pasakyti, nes galutinos Susivienijimo sąskaitos suvedama tik pabaigoje kiekvienų metų, kuomet daromi Valstijų Apdraudos Departamentams raportai. Taigi su pabaiga 1920 metų Susivienijimo aplama padėtis buvo sekanti:

Suaugusių skyriuose narių buvo	12,287
Vaikų skyriuje narių buvo	326
Kuopų buvo	303
Susivienijimo turtas siekė	$300,337.03

Susivienijimas buvo įregistruotas 7 valstijose, tačiau dviejose labiausiai apsunkinančiose fraternales organizacijas valstijose Susivienijimas dar nebuvo įregistruotas. Tomis valstijomis yra New Yorko ir Massachusetts valstijos. Ir man smagu pažymėti, kad neužilgo nugalėtos visos kliutys ir musų Susivienijimas tapo įregistruotas ir šiose valstijose. Kaip šiandien musų Susivienijimas stovi savo susitvarkymu, nariais, atsakomybe ir turtu, tai be jokių sunkumų galima įregistruoti kiekvienoje valstijoje, kur tik reikalas butų. Su pabaiga 1927 metų Susivienijimas yra įregistruotas 10 valstijų, kur beveik visi musų organizacijos nariai koncentruojasi.

Prie progos noriu pažymėti, kad man užimant Sekretoriaus urėdą Susivienijimo Lėšų Fondas turėjo suvirš $6,000.00 deficito (nepritekliaus). Tačiau 1920 metų Seimui nutarus sumažinti „Tėvynę" iki keturių puslapių ir Pildomąjai Tarybai vedant griežto taupumo liniją, į metus laiko atmokėta deficitas ir jau apie pora tukstančių dolerių liko Lėšų Fonde, taip kad su pradžia 1922 metų vėl pradėta „Tėvynė" leisti aštuonių puslapių. Šiandien SLA. Lėšų Fondas stovi taip, kaip niekuomet nestovėjo visoje Susivienijimo istorijoje.

Mano sekretoriavimo laiku Susivienijimo Pildomoji Taryba nutarė ir Centras pravedė tris konkursus naujų narių prirašymui. Tai buvo naujas bandymas organizacijos plėtimui ir reikia pasakyti, kad konkursai Susivienijimui davė neįkainuojamos naudos, netik naujų narių prirašymo žvilgsniu, bet ir konstruktyvės agitacijos paskleidime. Tiesa, keli tukstančiai dolerių Susivienijimui kainavo šitų konkursų pravedimas, bet pasidėkavojant SLA. veikėjų darbštumui ir pasišventimui organizacija daug laimėjo per tuos konkursus ir pilnai jie apsimokėjo. Dabar eina jau ketvirtas konkursas, kurio pasisekimas beveik užtikrintas, atsižvelgiant į SLA. veikėjų pasiryžimą ir energingą veikimą.

Su pereitų 1927 metų pabaiga Susivienijimo padėtis buvo sekanti:

Suaugusių skyriuose narių buvo	18,445
Vaikų Skyriuje narių buvo	1,118
Kuopų buvo	350
Šitoje skaitlinėje atskirų jaunimo kuopų yra	12
Jaunuolių skyrius turinčių kuopų yra	63
Veikiančių apskričių yra	11
Susivienijimo turtas siekė	$1,051,777.30
Viso pomirtinių išmokėta	$577,806.97
Viso ligoje pašalpų išmokėta	$660,392.15
Iš Našlių ir Našlaičių Fondo sušelpimui SLA. narių išmokėta apie	$30,000.00

Šitos skaitlinės jokių komentarų nereikalingos. O kiek SLA. kuopos ir nariai aukomis yra sudėję labdarybės, apšvietos ir tautiniams tikslams, tai irgi sieks šimtus tukstančių dolerių. Paėmus tik pastaruosius keturis SLA. Seimus, į kuriuos siunčiamos aukos ir iš Tautiškų Centų skiriamos aukos įvairiems reikalams, turime sekamas skaitlines:

SLA. ir Amerikos lietuvių labdaringiems ir tautiniai kulturiniams reikalams paaukota $6,181.73.

Lietuvos labdaringiems ir tautiniai kulturiniams reikalams paaukota $7,141.62.

Tai tik keturių Seimų aukos. O Susivienijimas atlaikė jau 34 Seimus ir nei vienas jų neapsėjo be aukų labdaringiems ir tautiniai kulturiniams Lietuvos ir Amerikos lietuvių reikalams. Ypatingai nuo SLA. 16 Seimo šitie svarbūs reikalai nebuvo pamiršti.

ADV. J. LOPATTO,
SLA. Legalis Patarėjas ir Buvęs Įstatų Komisijos Narys.

V. K. RAČKAUSKAS,
Buvęs „Tėvynės" Redaktorius.

V. S. JOKUBYNAS,
Buvęs „Tėvynės" Redaktorius.

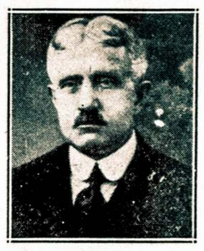

P. MIKOLAINIS,
Buvęs SLA. Vice-Prezidentas.

NAUJAS APSIREIŠKIMAS SUSIVIENIJIME.

Man, kaipo Amerikoje gimusiai ir augusiai lietuvaitei, labai svarbu ir kartu malonu prisiminti, kad pagaliau pavyko suinteresuoti Susivienijimu Amerikoje gimęs augęs ir augantis lietuvių jaunimas. Jaunimo organizavimu prie Susivienijimo pradėta drąsiai ir konstruktyviai kalbėti tik truputis viršaus keturių metų ir šiandien turime jau net 12 atskirų paties jaunimo vedamų ir tvarkomų SLA. kuopų. Taipgi ir vaikų skyriaus nariai daugiau nei trigubai paaugo. Tai begalo gražus ir daug žadantis Susivienijimui apsireiškimas.

Organizavimu jaunimo prie Susivienijimo dar tik gera pradžia padaryta ir tai jau galima pasidžiaugti to darbo gražiais daviniais. Aš turiu vilties, kad už kelių metų Amerikoje gimęs ir augęs lietuvių jaunimas jau vaidins vadovaujantį vaidmenį Susivienijime. Kuomet šito susilauksime, tai ir musų Susivienijimas įžengs į tikrojo fraternalizmo vėžes ir išnyks musų organizacijoje tie visi vaidai ir nesutikimai, kuriuos šiandien gamina Amerikos lietuvių partinis pasiskirstymas, jokių ribų nežinantis ir net bepartyvę, fraternalę organizaciją siekantis.

Prisiminus šį reikšmingą Susivienijimui momentą, tuos visus laimėjimus reikia pasakyti, kad visų dirbančiųjų Susivienijimo labui narių pastangomis šito pasiekėme. Visi bendrai dirbome, sutartinai organizaciją plėtėme ir auklėjome ir šiandien galime pasidžiaugti jos darbuotėje pasiektais daviniais. Šiandien turime jau tobulai sutvarkytą organizaciją, turime didesnes jėgas ir išgales tolimesniam darbui ir todėl tvirtai tikiu, kad ateityje dar didesnių davinių pasieksime visi sutartinai bedirbdami Susivienijimo labui. Linkiu pasiryžimo ir ištvermės visiems SLA. veikėjams ir pasitikiu, kad jie ir toliau taip energingai dirbs visų musų branginamos organizacijos labui, kaip iki šiol dirbo.

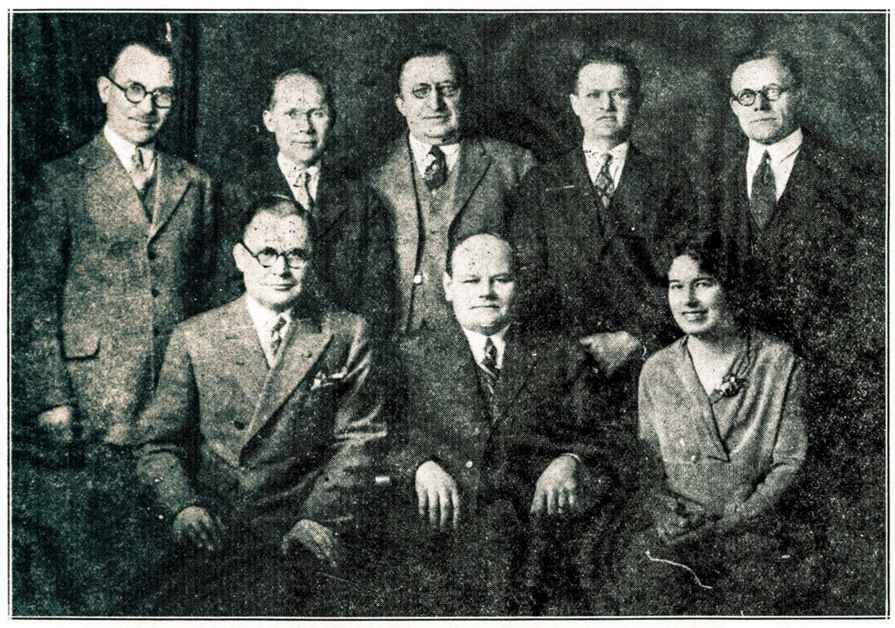

DABARTINĖ SLA. PILDOMOJI TARYBA.

Žiurint iš kairės sėdi:
V. Kamarauskas — Vice-Prez.,
S. Gegužis — Prez.,
P. Jurgeliutė — Sekr.

Stovi:
Dr. E. G. Klimas — Dr-Kvot.,
J. M. Danielius — Iždo Glob.,
T. Paukštis — Ižd.
M. A. Raginskas — Iždo Glob.,
S. E. Vitaitis — „Tėvynės" Redak.

Kaip Pasiekėm Milioną Dolerių

Rašo **Tamas Paukštis,** SLA. Iždininkas.

KIEKVIENO žmogaus gyvenimas yra keistinas ir pamargintas visokiomis spalvomis bei savais ruožais savame laike. Neapsėjo be tų pamarginimų ir musų organizacija — Susivienijimas Lietuvių Amerikoje. Ji taipgi yra perleidus visokių vėjuotų šturmų ir blogų laikų. Susivienijimas Lietuvių Amerikoje tiktai paskutiniu laiku įėjo į teisingas vėžes ir teisingu keliu keliauja, nors vietomis maži vėjaliai kai kur ir dabar dar blaškosi. Bet pavojaus ir didelės blėdies jie nedaro. Musų organizacija yra suaugus, sutvirtėjus; ji stovi kaip tvirtas ąžuolas ir stovės, nes vadai ir rimti organizacijos nariai neduos jai į šalį pakrypti ir papulti į klaidingą gyvenimo ateitį.

Prisiminus dvidešimties septynių metų praeitį, žinome, kad musų gyvenimo stygos buvo taip įsitempę, jog turėjo plyšt. Tai įvyko Wilkes-Bariuose, 1901 metuose. Plyšus Susivienijimui į dvi dalis, mes patekome į mažesnę, likome be cento pinigais ir su mažesne dalimi narių. Mums atsiskyrus ir susiformavus į atskirą grupę, laikėme savo seimą kitoje svetainėje. Priešingoje pusėj liko veik viskas — visas turtas, kurio tuomet buvo apie šeši tukstančia diolerių ir visi kiti organizacijos užsigyventi įrankiai ir manta. **Nors mes tuo laik pinigų neturėjome, bet turėjome didesnę dalį išmintingų galvų.** Seimą tęsėm per tris dienas. Svarstėm ir mąstėm, kaip mes pradėsime ateity gyventi. Vilties nenustojome. Mes tikėjomės ir numatėm, kad laimė ir pasisekimas musų pusėje.

Baigiant šešioliktą seimą, geriau sakant, pirmą musų atgimimo seimą, kilo klausimas atsiteisti už svetainę, kurios nuoma nebuvo suderėta ir kuri, manėm, busianti apie 75 dol. Atsiteisimui, padarėm tarpe delegatų rinkliavą. Surinkom apie 27 dol. Paskyrėm komisiją, kurion ir man buvo lemta pakliuti, kad su svetainės savininku atsiteisus. Eidami pas savininką, pasitraukėm pašalinin kambarėlin pasitarimui, ar mųs kuris turime tiek pinigų, kad galėtume minimą sumą savininkui atlyginti. Atsirado vienas iš mųs, kuris prižadėjo, reikalui esant, paskolinti. Pasitikę svetainės savininką, persistatėm kas esam ir su kokiu reikalu atėjom. Perstatėm jam taip gi ir musų padėtį, kad mes nelabai gerai finansiniai stovime ir daug mažiau turim kaip mums reikia. Svetainės savininkas, pamatęs, kad mes neblogai atrodome, bet tiktai pavargę — lyg kad butume per didelę lietaus šerengą perleisti. Svetainės savininkas pamąstęs, tarė: „Suprantu jusų padėtį. Už svetainę nieko neimsiu; dovanoju ir lai tai buna jusų gyvenimo pradžiai."

Sugrįžę svetainėn, pareiškėm ką su svetainės savininku nuveikėme. Delegatai musų raportą priėmė karštu delnų plojimu ir entuziastiškai. Ir taip tai išdygo pirmas diegas dabartinio turto — su virš MILIONO DOLERIŲ, ką šiandien šiuo milioniniu numeriu ir minime. Šiuo atsitikimu mes turime labai pasidžiaugti ir pasididžiuoti. Dirbome veik ištisus 27 metus, bet šiandien musų darbo vaisius jau aiškiai matome.

Reikia pažymėti, kad musų minimam seimui pasibaigus, prasidėjo vargingas gyvenimas, kuris įvėlė mus ir musų priešingą pusę į teismus. Tai buvo įsikarščiavimas iš pripratimo, sakančio „nepasiduosim". Tuokart musų ir mažas, sudėtas, turtelis suėjo į kišenius advokatų. Taip pat buvo ir iš musų priešingosios pusės; tiesa, jų išlaidos gal buvo didesnės, nes jie daugiau pinigų turėjo. Na ir taip abiems pusėms advokatų kišenius pildant, vieniems ir kitiems pabodo. Kadangi ir musų priešingoji pusė pajuto, kad mes neskurstam, bet tarpstam turtu ir nariais, atėjo laikas, kada tapo išrinkti teismo vedėjais velionis Pijušas Paseckas ir Motiejus Valentinavičius (dabar Lietuvoje). Jie tuo laiku buvo paskirti vesti teismą (su pasitarimu tuolaikiniu kasierium, gal tik sužinot, kiek pinigų turime). Ir taip tai pasamdyti advokatai, kurie budavo laiks nuo laiko duoda įsakymus, kad tą arba tą dieną reikia atnešt $250.00 arba $300.00 ir pakviest savo liudininkus, nes minėtiną dieną jau bus teismas. Kai kurie liudininkų gyveno Waterbury, Bostone, Clevelande ir dar toliau; jiems kelionė turėjo but atlyginta ir advokatų kišenini pripildyti bei teismo lėšos atmokėtos. Todėl kiekvienas gali suprasti, kiek tuomet buvo išlaidų, kiek šitos tąsynės mums pinigų kainavo! Ir šita eiga, šitos tąsynės, toli-toli musų miliono sukaktuves nutolino... Pagaliau, matant, kiek pinigų abiems pusėms kainavo, pradėta linkti vienon pusėn, ieškoti budų, idant susitaikius.

Iš musų opozicijos pusės buvo paskirtas kun. Kudirka, turėdamas galę vesti taiką, apie ką buvo pranešta ir musų minėtiems vadams. Susitarimo laikas paskirta Uždušinių Nakty, kada visoki maskuočiai bėgioja ir laksto. Na ir pasisekė padaryti santaiką, apsimokant kožnas teismo lėšas ir pasidalinant knygas (Kriaušaičio Gramatiką), kurios buvo į musų rankas pakliuvę. Teismas pasibaigė niekeno neišloštas. Bet tuo uždaryta iš abiejų pusių auksu tekanti sriovė. Šitaip nutikus, pusėtinai džiaugtasi. Mat, kartą ant visados padaryta pabaiga nesusipratimams ir kartą ant visados buvo galima apsistoti ramiam gyvenimui ir ramiu keliu ėjimui prie tolimesnės ateities: budavoti šiandien pasiektą milioną dolerių.

Įvykus taikai, tuolaikinė komisija ir aš pamanėm, kad tai atliktas tikrai šventas ir naudingas darbas, nors buvo narių, kurie manė, kad pradėtas bylinėjimosi darbas reikėjo varyti tolyn, iki karčios pabaigos, kas, žinoma, butų dar ilgesniam laikui musų milioninį apvaikščiojimą nutolinęs. Jei butume tų karščiuojančių narių paklausę, tai nėra abejonės, kad milijonines sukaktuves butume kitaip apvaikščioję, o gal ir visai nebutume turėję progos jas minėti. Reikia įsitėmyti, kad teismai niekad ir niekam perdaug naudos nepadarė ir gal nepadarys, išskyrus tik tuos, kurie stovi teismų priešaky ir jais naudojasi.

Yra tokių narių, musų organizacijos piliorių, kurie nuo persiskyrimo laikų dar iki šiandien eina tai organizatorių, sekretorių ir kitų urėdų pareigas. Tų tarpe turiu paminėti kad ir sekančius: Alenskas, iš Wilkes-Barre, Pa., Kunigonis, iš Plymouth, Pa., Zorskas, iš Scranton, Pa., Mockapetris, iš So. Boston, Mass., Lubinas, iš Los Angeles ir kt. Šitie žmonės nebuvo pamainyti nuo to laiko, kai musų organizacija atgimė, tai yra nuo 16-to seimo. Yra taipgi šimtai gabių veikėjų, kurie pasišventusiai dirba musų organizacijai vėlesniais laikais. Tie musų darbuotojai, tie pasišventėliai paskubino prieiti prie šios dienos — milioninių sukaktuvių minėjimo.

Paskutinių penkių metų musų organizacijos eiga rodo, kaip mes siekėme perviršiaus musų finansuose. Taip: 1922 m. $69,566.70, 1923 m. — $96,067.69, 1924 m. — $114,537.73, 1925 m. — $213,923.43 ir 1926 m.— $143,842.69. Šios skaitlinės parodo, kad mes gan greit žingsniavome, idant pasiekus miliono dolerių. Taipgi smarkiai mus pirmyn pastumėjo nuošimčiai nuo paskolų ir investmentų, kuriuos taipgi penkerių metų paminėsiu: 1923 m. $22,745.54, 1924 m. — $25,383.07, 1925 m. — $34,900.30, 1926 m. — $41,755.61 ir 1927 m. — $50,438.46. Ir taipgi paskutinių dviejų metų turėjome uždarbio ant permainymų tulų bonų, atšauktų, parduotų ir išmainytų bonų $11,667.75.

Šios skaitlinės rodo, jog musų organizacijai jau nereiks skursti dvidešimts septynis metus, kad sulaukus antro miliono dolerių. Aš imuosi pranašauti, kad antrą milioną dolerių musų organizacija pasieks bėgy sekančių septynių metų. Aš manau, kad antrą — dviejų milionų dolerių jubilėjų — apvaikščiosime 1935 metais. Taip, žinoma, bus tuomet, jei organizacija bus vedama taip, kad iki šiol, paskutiniais laikais, ji ves ta ir tvarkyta. Apvaikščiodami-minėdami dviejų milionų sukaktuves mes dar labiau didžiuosimės ir džiaugsimės. Dabar tik reikia pasakyti:

Lai gyvuoja Susivienijimas Lietuvių Amerikoje!

Visiems gi SLA. darbuotojams linkiu geriausios laimės ateity. Dirbkime, o musų organizacija, pergyvenusi tiek nesmagumų, lai siekia ko geresnio — kita tiekos naujų narių ir dar antro miliono dolerių!

Sveikatos ir Nesveikumų Reikšmė

Rašo **Dr. E. G. Klimas,**
SLA. Daktaras Kvotėjas.

SVEIKATA — BRANGIAUSIS TURTAS.

IŠMINTINGI žmonės paprastai sako: Sveikata yra brangiausis žmogaus turtas. Ir šitas išsireiškimas yra pilnai teisingas. Tik tas žmogus nežino kokiu dideliu ir brangiu turtu yra sveikata, kuris yra pilnai sveikas ir niekuomet nėra sunkesne liga sirgęs. Kartą žmogus sugriovęs savo sveikatą sužino kokios brangenybės jis nustojo. Tik neatitaisomai netekus sveikatos delei savo blogų gyvenimo įpročių ar kitokių priežasčių žmogus sužino, kad tos brangenybės už jokius pasaulio turtus negali nusipirkti. Sugriovei savo organizmo mašineriją iki neatitaisomam laipsniui ir pasilieki nelaimingiausis žmogus pasauly. Nes tik sveiki žmonės gali jaustis laimingais ir gyvenimu patenkintais. Netekusiam sveikatos žmogui nei turtai, nei garbė, nei jokis kitas gyvenime pasižymėjimas nemielas.

Gyvenime pasitaiko įvairių įvairiausių priežasčių sveikatos netekimui. Bet didelėje didžiumoje patys žmonės kalti delei savo sveikatos sunaikinimo. Milžiniška didžiuma žmonių nemoka ir nesistengia savo sveikatos branginti. Nemaža yra ir tokių atsitikimų, kad tuli sužiniai savo sveikatą naikina kenksmingais sveikatai kasdieniniame gyvenime įpročiais. Žmogus patampa vergu tokių įpročių ir nors pats gerai žino, kad savo sveikatą naikina, tačiau negali nuo to susilaikyti. Daugelis žmonių nepaiso menkų nesveikumų, kurie dažnai esti priežastimi pavojingų sveikatai kombinacijų ir tik po laikui kreipiasi prie gydytojų pagalbos ieškodami. Tačiau žmogaus organizmo mašinerija tai ne automabiliaus: susidėvėjusių ir nepataisomai sugedusių tos mašinerijos dalių naujomis nepakeisi. Nors šiandien chirurgija yra pasiekus tokio laipsnio, kad dažnai sugedusios ir susidėvėjusios dalys išpiaunamos ir žmogus gali gyventi, bet ne visos žmogaus organizmo mašinerijos dalys galima išpiauti. Didžiuma yra tokių dalių, kurioms sugedus ir visa sveikata pasilieka sugedusi. Pagaliau, reikia pasakyti, kad svarbesnes ir daugiau reikalingesnes dalis išpiovus, nors žmogus ir gali gyventi, bet

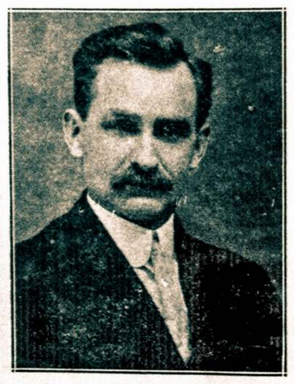

JURGIS KAZAKEVIČIUS,
Buvęs SLA. Sekretorius ir Iždo Globėjas — Vienas Pirmųjų Veikėjų.

DR. F. MATULAITIS,
Buvęs SLA. Dr.-Kvotėjas.

jau nebus tas pats žmogus, kokiu buvo visiškai sveiku budamas.

Bet yra nemaža ir tokių atsitikimų, kad žmogaus sveikatos sunaikinimas ne iš jo paties kaltės paeina. Įvairių limpamų ligų perų pilna ant kiekvieno žingsnio ir nežinai žmogus kuomet gali su jais susitikti. Apart to, gyvenant šiame technikos amžiuje nežinai žmogus kuomet tave nelaimė gali patikti: kasyklose akmuo nukris, dirbtuvėje aparatas truks, gatvėje automobiliai, tramvajai sužeis. Net žiemos metu slidžia gatve eidamas gali parpulti ir susižeisti ir tukstančiai tokių nelaimių kas metai pasitaiko. Šiandieniniam mieste greitu tempu gyvenant nei vienas negali pasakyti, kad išeidamas iš namų sveikas atgal sugrįši. Šitoki visi atsitikimai skaitoma nelaimėmis ir dažnai beveik neišvengiamomis nelaimėmis.

APSAUGOJAMOJI MEDICINA.

Kiekvienas gydytojas jums pasakys, kad viena uncija apsisaugojimo nuo ligų yra brangesnė už visą toną vaistų toms ligoms išgydyti. Kiekviena liga, kiekvienas žymesnis susirgimas atneša žmogui netik didelius skausmus, kentėjimus ir įvairius nemalonumus, bet prisieina ir didelius nuostolius pakelti. Kas metai tik vienų Jungtinių Valstijų gyventojams ligos ir kitoki susirgimai atneša iki biliono dolerių nuostolių, neskaitant skausmų ir kitų nesmagumų. Ant kiekvieno žingsnio galime sutikti ir tokių atsitikimų, kuomet šeimynos globėjas suserga ir negali dirbti, tai jo šeimynai prisieina didelis vargas kęsti — dažnai ir pavalgyti neturi ko. Po operacijų ir kitų sunkių susirgimų net ir pagyti ir galutinai sutvirtėti ima ilgiau tokiems žmonėms, kurių smegenys sunkiais rupesčiais yra apkrauti. Ligų ir kitų neįgalėjimų pasekmės yra sunkios ir daug nuostolių žmonėms neša.

Todel Jungtinėse Valstijose ir kituose kulturinguose kraštuose praktikuojama taip vadinama apsaugojamoji medicina. Aiškiau sakant, visuomenė mokinama kaip ligų apsisaugoti ir sveikatą užlaikyti nuo sunaikinimo. Išmintingesni žmonės tomis pamokomis pasinaudoja ir tuo žvilgsniu Jungtinėse Valstijose jau labai daug pasiekta. Pavyzdžiu, ir pražutingosios džiovos susirgimai pastarųjų kelių metų laiku žymiai sumažėjo ir nesulyginamai didesnis nuošimtis džiovininkų išgydoma, negu seniaus budavo. Apsaugojamoji medicina labai daug žmonių apsaugoja nuo susirgimų net ir įvairių epidemijų metu. Jei visuomenė pilnai prisilaikytų gydytojų patarimo kaip apsisaugoti nuo ligų ir pamestų blogus įpročius, naikinančius žmogaus sveikatą, tai gyvenime pasiliktų tik neišvengiami susirgimai ir susižeidimai. Daug pigiau yra sveikatą saugoti, negu jos netekus arba susirgus gydytis, jau nekalbant apie išvengimą skausmų ir visų kitų nesmagumų. Visados atminkime, kad uncija apsisaugojimo nuo ligų yra brangesnė už visą toną gydymosi.

SLA. NARIŲ SVEIKUMO REIKŠMĖ.

Kiekvienai pašalpos ir apdraudos organizacijai yra labai svarbu, kad kuomažiausis skaitlius jos narių sirgtų ir mirtų. Narių sveikumas labai svarbu ir musų Susivienijimui. Juo mažiau narių serga, juo mažiau išmokėjimų Susivienijimo iždas turi ir juo ilgiau organizacijos nariai gyvena. Kiekviena sunki liga sumažina žmogaus sveikatą ir jis jau mažiau šansų turi ilgesnio amžiaus pasiekti, negu tas žmogus, kurio jokia sunki liga ir blogi gyvenimo įpročiai nėra palietę.

Todel pareiga visų SLA. narių visomis išgalėmis rupintis savo sveikatos palaikymu ir jos apsaugojimu nuo sunaikinimo ir ligų ir kartu darbuotis, kad visi SLA. nariai šituo kiekvienam svarbiu reikalu rupintųsi. Kurie SLA. nariai darbuojasi sveikatos apsaugojimo klausimu, jie keleriopą naudą padaro: saugoja savo ir savo šeimynos sveikatą, saugoja savo draugų ir pažįstamų sveikatą, saugoja Susivienijimo iždą nuo bereikalingų išmokėjimų ir kartu sutaupo daug pinigų ir išvengia didelių nesmagumų sau ir kitiems savo draugams ir pažįstamiems. Apsaugojimas sveikatos kiekvienam žmogui privalo buti pirmas ir svarbiausis kasdieninis klausimas. Be sveikatos nėr laimės, nėr džiaugsmo gyvenime. Ir kiekvienas sveiko proto žmogus gali labai daug pasitarnauti pats sau sveikatos saugojimo žvilgsniu. Reikia pamesti sveikatai kenksmingi įpročiai, reikia sekti sąžiningų gydytojų patarimai ir pamokymai, reikia kreiptis prie gydytojo tuomet, kai ir menko nesveikumo per ilgesnį laiką atsikratyti negalima. Dažnai iš mažų nesveikumų išauga sunkios ir pavojingos ligos.

ANT. STANIŠKIS,
SLA. 23 kp., Shenandoah, Pa., Pirmininkas ir 1-mo Apskričio Veikėjas.

J. O. ŠIRVYDAS,
SLA. Apšvietos Komisijos Narys.

P. PETRAITIENĖ,
SLA. Labdarybės Komisijos Narė.

M. J. DAMIJONAITIS,
Buvęs SLA. Prezidentas ir Sekretorius (miręs)

Šiame trumpame straipsnely, suprantama, negalima jokių specialių patarimų sveikatos apsaugojimo klausimais teikti. Tai galima atlikti tik specialiais straipsniais ir tai ne keliais straipsniais, nes šis klausimas yra labai platus ir įvairus. Tuo tikslu yra palaikomas nuolatinis „Tėvynėje" Sveikatos Skyrius, kuriame visuomet galima rasti naudingų patarimų ir pamokymų sveikatos saugojimo klausimais. Iš širdies patariu kiekvienam SLA. nariui su pilnu atsidavimu sekti šitą Sveikatos Skyrių ir jame telpančius pamokymus ir patarimus perskaityti ir tiems SLA. nariams, kurie patys skaityti nemoka.

Čionai norėjau tik principe apibudinti sveikatos svarbumą ir brangumą kaip atskiriems žmonėms, taip ir organizacijoms ir abelnai visuomenei. Tik gerbiamas skaitytojau nepamiršk nei vienai minutei per visą savo gyvenimą, kad sveikata yra didžiausia brangenybė pasauly ir kad šitos brangenybės išsaugojimas svarbiausiai nuo tavęs paties priklauso.

MEDŽIAGINIS APSIDRAUDIMAS NUO NELAIMIŲ.

Aukščiau šiame straipsny esu minėjęs, kad žmogaus gyvenime yra ir tokių atsitikimų, kad susirgimai ir nelaimingi atsitikimai dažnai yra beveik neišvengiamais. Su nelaimėmis ir ligų perais niekas kontrakto nėra padaręs, kad tie žmogaus sveikatos priešai jo nepuls per tam tikrą laiką. Šiandien gražus, sveikas, linksmas, rytoj gali jau ant lentos gulėti. Nei vienas negalime pasakyti iki kuriam laikui sveiki busime.

Todel šitas netikrumas ir tukstančiai nelaimingų įvykių, kurie mums akis bado, verčia kiekvieną išmintingą žmogų apdrausti savo sveikatą ir gyvybę. Ypatingai neturtingiems žmonėms butinai reikalinga savo sveikatą ir gyvybę apdrausti, o ypač tėvams, kurie šeimynas turi. Galėčiau šimtais suskaityti tokių atsitikimų ir lietuvių gyvenime, kuomet susirgus šeimynos tėvui ar motinai neturi pinigų net gydytojui užmokėti, nei vaistams nusipirkti, jau nekalbant apie maistą ir kitas gyvenimo reikmenis. O atsitikime mirties tokioje šeimynoje, tai jau tikra tragedija, ypač jei kuris tėvų pasimiršta.

Šitokia žmonių gyvenimo padėtis verste verčia kiekvieną protaujantį žmogų apsirupinti prieš nežinomo rytojaus atsitikimus. Mano supratimu kiekvienam Amerikos lietuviui geriausiai prigulėti prie SLA. organizacijos. Budamas SLA. nariu nuo 1906 metų ir sekdamas musų organizacijos eigą, ypač turėdamas garbės SLA. narių pasitikėjimu pastarųjų keturių metų laikotarpiu buti Pildomojoj Taryboj, iš širdies sakau, kad Susivienijimas yra tikra motina nelaimės ištiktiems savo nariams. Prigulėdamas žmogus prie Susivienijimo gali drąsiai sakyti, kad jis turi paramą milioninės organizacijos ir 20,000 narių, brolių.

Susivienijimas dagyveno miliono dolerių kapitalu. Šitas kapitalas nėra skirtas vien šaltam bizniui, kaip paprastos biznio organizacijos daro. Šitas milionas dolerių užtikrina kiekvienam savo nariui pašalpą ir pagalbą, kuomet jį netikėta nelaimė ištinka. Todel brolau ir sese pamąstyk gerai apie rytojaus galimas nelaimes ir nieko nelaukdamas prisirašyk prie Susivienijimo 20,000 šeimynos kol esi sveikas ir į Susivienijimą tau durys dar atdaros. Dažnai pasitaiko, kad delei savo sveikatos stovio negalinti prisirašyti prie Susivienijimo žmonės net piktais prasimanymais kaltina visus, ką tik gali, kad jis netapo priimtas į organizaciją. Tačiau nei viena organizacija negali priimti tokių narių, kurių sveikata yra abejotinoj padėty, nors tie žmonės to ir nejaučia ir nežino.

Jaunuoliams ir nevedusiems tos pačios nelaimės gali atsitikti, todel nėra tokio lietuvio Jungtinėse Valstijose, kuriam Susivienijimas butų nereikalingas. Apart to, turėtų buti kiekvienam lietuviui pasididžiavimu, kad jis gali buti Susivienijimo nariu. Organizacija duoda progos savo nariams vieniems kitus arčiau pažinti, kulturinius darbus dirbti, doresniais, išmintingesniais pastoti ir dažnai užmegsti artimo draugingumo ryšius. Linkiu, kad visi Amerikos lietuviai pastotų Susivienijimo nariais.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje

Rašo **J. M. Danielius**,
SLA. Iždo Globėjas.

PAŽVELGUS į Susivienijimo Lietuvių Amerikoje istoriją nuo tų laikų, kada pažangieji nariai atsiskyrė nuo kuniginės frakcijos, pasirodo, kad persiskyrimas Susivienijimui Lietuvių Amerikoje išėjo ant naudos. Ir ta nauda palietė ne vien musų organizaciją, bet ir visus Amerikos išeivijoje laisvai manančius-protaujančius lietuvius.

Nuo persiskyrimo SLA. pradėjo plačiais žingsniais irtis į didelį milžinišką lietuvių šeimynos burį. SLA. nuo pat atsiskyrimo turėjo ir turi obalsį laisvo manymo ir laisvo organizavimosi, kur nevaržoma narių nei politiškai nei dvasiniai. Tą obalsį SLA. pilnai atsiekė. Kad SLA. yra nepartyviška organizacija, tą liudija daugelis faktų. Ši organizacija neturi dekleracijos SLA. nariams, kurių butų reikalaujama pareikšti savo politišką arba religijinį nusistatymą. SLA. turi vieną ir šventą principą: pirmutiniai šios organizacijos pionieriais į organizacijos pamatinius dėsnius įskiepijo lietuvystės ir Lietuvos principą.

SLA., rišdamas bendron šeimynon visus Lietuvos išeivius, užaugo į didžiulę lietuvių organizaciją nariais ir tapo Amerikoje turtingiausia lietuvių apdraudos, savyšalpos ir lietuvystės organizacija. Ir šiandien SLA. organas „Tėvynė" praneša visam lietuviškam pasauliui, kad Susivienijimas Lietuvių Amerikoje yra milioninė organizacija.

Kiekvienas SLA. narys šiuo pareiškimu turėtų ir privalėtų netik pasidžiaugti, bet ir kiekvieną lietuvį ar lietuvaitę, dar neprigulintį prie SLA., tuojaus prirašyti ir padaryti šitos vienintėlės didžiulės organizacijos nariu.

SLA. yra pirmutinė Amerikos lietuvių organizacija, kuri pradėjo rupintis ir teikti pašalpą savo nariams nelaimei ištikus ir globoti narių likusius našlaičius. SLA. prisidėjo prie Lietuvos atgimimo. Tik istorijos pakartos, kiek SLA. yra sušelpęs Lietuvos kankinių, moksleivių ir bendrai kulturinių darbų; tik ateity bus galima įvertinti kiek SLA. yra prisidėjęs prie Lietuvos Valstybės įsikurimo.

SLA., budamas bepartyvė organizacija, visuomet buvo ir yra pirmutine lietuviams pagelba ar tai medžiaginiai, morališkai ar dvasiniai. Nuo šio principo SLA. neatsitolino. Gali buti kaip nėra pasauly žmogaus, kuris nepadarytų klaidos, tai bus atleista ir pateisinta, jei ir SLA. butų kokią klaidą padaręs. Stovint arčiaus SLA. ir tėmijant organizacijos eigą, duodasi išvada, kad SLA. yra išlaikiusi šimtą nuošimčių pasibriežtojo principo — lietuvystės.

SLA. gyvenimo pradžia, tai yra nuo to laiko, kada atsiskyrė nuo kunigų, buvo sunki ir šios organizacijos pirmutiniai pionieriai yra daug sunkaus darbo ir energijos padėję ir podraug nukentėję. Pasidėkavojant tiems pirmutiniams šios organizacijos darbuotojams ir jų energijai, SLA. išaugo į milžinišką kuną. Bus neprošalį priminus, kad išaugimui SLA. yra prisidėję tais laikais ir tuli laikraščiai, daugiausia „Vienybė Lietuvninkų", dabartinė „Vienybė", kuri pašvęsdavo nemokamas špaltas paskelbimų narių mokesčių, neminint jau straipsnių apie organizaciją. Su pagalba laikraščių ir tų laikų darbuotojų buvo atlaikyti visi ant SLA. užpuolimai, ką tais laikais darė kunigėliai, įtardami SLA. kaipo „bedievišką" organizaciją. Visi tie puolimai Susivienijimui nepakenkė, bet priešingai, lietuviai kas metas laisvėjo, organizacija augo, didėjo ir šiandien SLA. turi arti dvidešimt tukstančių narių ir milioną dolerių kapitalo.

SLA. buvo ir yra bepartyvė lietuvių organizacija, nors laikas nuo laiko tuli blogos valios, ar nepažindami organizacijos principų ar tai kieno nors klaidinami, yra mėginę ir dar pasikartoja mėginimai SLA. apvilkinti ne tuo rubu, kokiu turėtų but apvilktas. Tik pasidėkavojant tvirtai SLA. didžiumos narių valiai, organizacija auga ir bujoja ir dar svetimu rubu neapsivelka. Taip pat privalėtų ir ateity buti. Kiekvienas S. L. A. narys, kuriam tik rupi organizacijos labas, lietuvystės dvasia, turi but musų organizacijos sargyboje.

SLA. išaugęs į milioninę organizaciją, turi ir privalo susidomėti Amerikoje augusiu ir priaugančiu lietuvių jaunimu. Ateivystės įstatymai uždarė duris iš Lietuvos įkeliauti. SLA. nariai, didžiumoje, yra virš pusamžiai. Naujų jėgų iš Lietuvos nepribuna. Senesnieji išmiršta. Todel vienintėlis organizacijos augimo palaikymas yra eiti į mus čion augusį jaunimą ir jį organizuoti prie SLA. Jaunimo organizavimo darbas yra sunkus. Sunkus todel, kad čia augęs jaunimas turi visiškai kitas idėjas, negu mes, suaugusieji lietuviai. Mųs jaunimas atėjęs į musų kuopų laikomus susirinkimus jaučiasi nejaukiai, nes vėlesniu laiku SLA. yra atsiradę pigių „politikierių", kurie mėgina kuopų susirinkimus padaryti pravedimui savų „kromelių". Pamatęs čia augęs jaunimas kaip mes susirinkimuose elgiamės, pakrato rankas ir pasako, kad jie politikauti nenori. Tulos SLA. kuopos jau yra pradėjusios eiti prie jaunimo steigdamos jaunuoliams mokyklėles bei organizuodamos jaunuolių kuopeles. Tai puikus ir pagirtinas darbas. Mokyklėlių palaikymui šaltinius, tai yra finansus, turėtų surasti pati organizacija. Privalėtų jaunimui sutverti tam tikrus kliubelius Susivienijimo vardu, kurie butų pritaikinti jaunimui, kuriuose jaunimas rastų tinkamos vietos laiko praleidimui. Tuomet ir jaunimas skubiau prie SLA. rašytųsi ir tai Susivienijimui ant naudos išeitų.

Jei Susivienijimas pergyveno sunkiuosius krizių laikus ir šiandien jau pasiekęs miliono dolerių, nėra abejonės, kad musų organizacijos ateitis daug šviesesnė už praeitį. Šitai jau permato kiekvienas rimtai į S. L. A. eigą tėmijantis narys-lietuvis.

S. L. A. ir Partinė Politika

Rašo **M. A. Raginskas**,
SLA. Iždo Globėjas.

SLA., kaipo fraternalė organizacija, neturėtų buti kokiu nors budu rišama su partine politika. Vienok iš praeities matome, kad SLA. to išvengti negalėjo. Mat, atsiranda žmonių, kurie bando įsiskverbti į S. L. A., idant galėtų panaudoti SLA. savo partijos tikslams. SLA., kaipo didelis organizuotas kunas, todel ir patraukia ne vieną politikierių pasinaudoti proga. Ar kuri partija tuomi ką nors laimėjo ir ar tai S. L. A. išėjo naudingu, apie tai pakalbėsime toliaus.

SLA. laike savo 42 metų gyvavimo dabartiniu laiku pergyvena trečią periodą, kuomet bandoma surišti su partine politika. Pradžioje savo gyvavimo, SLA. turėjo atlaikyti pirmą poziciją prieš kunigus. Pastarieji, panaudodami savo įtekmę, visuomet stengdavosi palaikyti SLA. vadovybę savo rankose. Nebutų nieko įstabaus, kad tuometiniai politikieriai tatai butų darę pagerinimui SLA. ir kad jo reikalai jiems butų rupėję. SLA. reikalai jiems visiškai nerupėjo. Jiems ypatingai rupėjo palaikyti savo įtekmę SLA. nariuose, kad ir toliaus galėtų Susivienijime elgtis taip, kaip jiems patiko. Kaip jie elgėsi, matome iš užrašų SLA. istorijoje. Atsiekimui savo tikslo jie mindžiojo SLA. konstituciją bei seimų nutarimus. Toks Susivienijimo vadų elgimasis, negalėjo buti ilgiau organizacijoje toleruojamas. Pasekmė to buvo, kad su 16 S. L. A. seimu pažangesnieji SLA. nariai persiskyrė su kunigais ir patys pradėjo sekmingai SLA. reikalus tvarkyti. Šie garbės vyrai, kurie po minėtam seimui paėmė SLA. vadovybę į savo rankas su tuščiu iždu ir 616 narių, gerais norais ir tvirtu pasirįžimu, padėjo tvirtus pamatus SLA., kas davė progos šitai organizacijai išaugti į milžiną.

Bujojant ir tvirtėjant SLA. atsirado socialistai su savo politika. Jų tarpe buvo dauguma dabartinių komunistų. Jie turėjo tam tikrus išrokavimus. Vienok kiek pašturmavę ir nieko nepešę, netik pametė savo pasirįžimą suskaldyti SLA. į devynes dalis, bet pradėjo apleisti patį SLA. Taip darė karštagalviai, neišmanėliai. Protingesni socialistai ir dabar tebėra SLA. nariais. Gi tuo laik stovėjusie SLA. sargyboje žmonės ir vėl pataikė laimingai išvesti SLA. iš politiškų skerspainių, palikdamas tokiu, kokiu ištikro SLA. privalo buti. Socialistams apleidus SLA., nebuvo kam trukdyti darbuotės organizacijos labui. Tame laikotarpy SLA. daugiausia, negu kada nors paaugo nariais ir turtu.

Laikui bėgant, atsirado Rusijos komunizmas, kuris palietė ne tik rusų tautą, bet dalinai ir kitas; tų tarpe ir musų lietuvišką šeimyną. Susivienijime tuo laiku jau buvo komunistų, bet budami užsiėmę perdaug politikos reikalais — skleidimu komunizmo — visai nekreipė domės į SLA. Dar mažiau pašaliniams komunistams-politikieriams S. L. A. rupėjo kaipo „buržuaziška organizacija". Komunistai, beskleisdami tiesioginiu budu savo idėjas, po poros metų darbuotės, pastebėjo, kad tokiu budu komunizmo idėjos negalima minioms perduoti. Šitai paaiškėjo iš priduotų III internacionalo kongresui raportų. Todel, ten pat, surasta kitas budas komunizmo skleidimui. Kaip visoms sekcijoms, taip ir kiekvienam komunistui (jeigu nori buti komunistu) įsakyta eiti į pašalpines draugijas, organizacijas, unijas ir tt., kur tik yra koks susiorganizavimas (ypatingai darbo žmonių) ir ten darbuotis. Kad geresnės pasekmės butų, reikia turėti kiek tokioj organizacijoj įtekmės, todel stengtis dasigauti į tokios organizacijos viršininkus. Eiliniai nariai tokiose organizacijose, taip pat turi buti veiklųs skleidėjai komunizmo. Todel tuo kart ir SLA. umai pasidarė „99% darbinikiška organizacija". O komunistai, kaipo „darbininkų liuosuotojai", puolėsi „gelbėti SLA. nuo buržujų".

Beje, turiu pažymėti, kad komunistas neturi atsižvelgti į nieką, tai yra nepaisyti kas atsitiks su by organizacija ar valstybe. Visa svarba tai atsiekti savo tikslo. Kad organizacija ir suirtų, jos nariai papultų į vargą ir skurdą, komunistai to neprivalo paisyti. Jų motto: „kuo vargingiau žmonės gyvens, tuo greičiau komunizmas įvyks". Taip pat komunistai neturi paisyti kokiomis priemonėmis savąjį tikslą pasiekus. Todel nereikia nei stebėtis, kad komunistai SLA. puola. Tai jų pareiga. Gi geros valios S. L. A. narių pareiga yra tatai aiškinti SLA. ribose ir neprileisti organizacijos prie krizio. Šitas mano paaiškinimas nėra išlaužtas iš piršto. Tai yra faktas, ir kiekvienas, kurs tik studijavo komunizmą, tatai žino. Taip pat jųjų „pasidarbavimas SLA. labui", kaipo pačių SLA. narių-komunistų viduje šios organizacijos, taip pat išlaukinių „geradėjų" bei jų laikraščiai geriausia liudija.

Kaip pirmiau minėjau, kad komunizmo tiesioginiu budu negalima perduoti bei kam, ar bei kada, todel ir į SLA. komunistai atėjo, tam tikrame laike ir su tam tinkamu obalsiu: „išgelbėti SLA. nuo buržujų diktaturos". Šisai obalsis komunizmo pasekėjų yra vartojamas tik tam, kad pasigavus SLA. narius ant savo politiškos meškerės.

Ši komunistų akcija SLA. neparodė apčiuopiamų rezultatų ir patiems komunistams. Gi Susivienijimui pridarė nemaža žalos. Patys veikliausi SLA. nariai daugiausia išeikvojo savo energijos ir laiko tuštiems ginčams už komunizmo idėjas. Tą laiką ir energiją panaudojus SLA. organizatyviam darbui, butų prirašyta keli tukstančiai narių daugiau ir sutaupyta nemažai pinigų.

Pašaliniai žmonės matydami, kad SLA. nariai tarp savęs, piudomi pašalinių politikierių, riejasi — nenori rašytis prie SLA. Kas gi norėtų rašytis į tokią organizaciją, kuri yra šmeižiama jos pačių narių?!

Susivienijime partinė politika, iš kur ji nepaeitų, dabartiniu laiku, kada SLA. stovi ant augštos fraternalizmo skalės, visiškai nereikalinga ir žalinga. Politiški rėksniai SLA. buvo reikalingi tuomet, kada Lietuva buvo po Rusijos letena, nes SLA. sulošė nemažą rolę išgavimui politiškos laisvės Lietuvai. Dabar, kuomet Lietuva laisva S. L. A. tempti į politiškas pelkes tiesiog negalima.

SLA. jau pasiekė milioną dolerių turto ir arti 20,000 narių. Tai negirdėtos skaitlinės SLA. istorijoje. SLA. nariai gali tuo pasididžiuoti ir pasidžiaugti. Išauginti bei ištobulinti SLA. iki tokiam laipsniui nebuvo tai lengvas darbas; reikėjo padėti daug truso ir energijos. Už šitai priklauso garbė visiems tiems, kurie prisidėjo šiokiu ar tokiu budu prie subudavojimo šios organizacijos; o ypatingai garbė priklauso tiems, kurie visuomet stovėjo ir stovi SLA. sargyboje. Ačiu jų budrumui SLA. nekartą išvengė krizio ir jei jie ir toliaus nepasitrauks iš savo pozicijos, tai SLA. stovės nepajudinamas kaip uola ir jam bus užtikrinta šviesi ateitis. Jame galės sutilpti visi Amerikos lietuviai. Dabar turime gerą pradžią ir pavyzdį, tai burimasis čia gimusio lietuviško jaunimo prie SLA. Jaunimui Susivienijimas yra tinkamiausia organizacija, nes joje yra patenkinti visi jaunimo reikalavimai. Ateis laikas, kuomet senesni SLA. nariai perduos jiems šios organizacijos vadovavimą, kur musų jaunoji karta galės varyti pradėtąjį darbą tolyn.

Politiški rėksniai dažnai mainosi. Gal but, laikui bėgant, ir SLA. nusikratys visų politikierių. Kuogreičiau tas įvyks, tuogeriau bus pačiam SLA.

Adv. A.B. BRADČIULIS,
Buvęs SLA. Įstatų Komisijos Narys.

Adv. B.K. BALUTIS,
Buvęs SLA. Įstatų Komisijos Narys,

SLA. Kaipo Kulturiné Organizacija

Rašo **Pr. Bajoras,** SLA. Apšvietos Komisijos Narys.

NORS mes gyvename svetimoje padangėje, nors mums čia sunkokai priseina už savo žuti-buti kovoti, tačiaus kulturiniai ir tautiniai mes nuo Lietuvos brolių nė kiek neatsilikę. Tiesą pasakius kulturinio gyvenimo ir kulturinėse aplinkybėse gyventi mes išmokome kur kas pirmiau, negu musų broliai už Atlančio. Mųs broliai dar gyvena priespaudos laikus, o mes šioje Washingtono-Linkolno žemėje jau pilnai kulturinėmis priemonėmis naudojamės. Amerikos lietuviai pirmutiniai įsikurė laikraštį (bene 1885 m.), pirmutiniai laisvai spausdino įvairaus turinio knygas, vaidino lietuvių kalba teatrus, rengė koncertus, prakalbas, paskaitas, steigė mokslo, pašalpos, kulturos draugijas ir tt. ir tt. Tais laikais Lietuvos lietuviai dar nešė caro jungą, vedė atkaklią kovą už tas priemones, kuriomis mes jau pilnai ir laisvai naudojomės.

Neminint čia kitų kulturiniais darbais užsiėmimų ar užsiimančių organizacijų trisdešimties trečių metų bėgiu aiškių-aiškiausiai visų Amerikos lietuvių domėsi atkreipia musų Susivienijimas Lietuvių Amerkoje. Susivienijimas ir šios didžiulės organizacijos kuopos nuo pat pirmųjų savo gyvenimo dienų veikė ir veikia kulturinius darbus. Nekalbėsime čia nuosekliai; rašant SLA. kulturinių darbų istoriją, reiktų pašvęsti daug daugiau laiko ir užimti ne trumpas straipsnelis, bet tomas-kitas knygos. Aš turiu minty šiuo straipsneliu bent trumpais ruožais perbėgti, kaip SLA. kulturiniuose darbuose veikia ir kiek dar, prie gerų aplinkybių, galėtų veikti.

Apsistokime mažame Suvienytų Valstijų miestely. Miestuky gyvena, sakysim, 8,000 gyventojų. Jų tarpe lietuvių randasi 200. Miestelis kulturingas. Visi civilizuoto-kulturinio gyvenimo pabuklai jame praktikuojama. Čia randasi geroki teatrai, labdaringos, apšvietos draugijos; miestelio gyventojai rengia palislinksminimo vakarus, paskaitas, įvairias ir įvairaus pobudžio pramogas. Visa rengiama kitose kalbose.

Gyvendami lietuviai čia tvėrė keletą draugijų. Bet tos draugijos jiems palaikyti nepavyko. Savu laiku čia susitvėrė SLA. kuopa. Geru pasidarbavimu, prie kuopos pritraukta visas trečdalis čia gyvenančių lietuvių. Prie šios organizacijos prisirašė šeimynos galvos — tėvas ir motina, prie kuopos priklauso dalis šeimynos smulkesnių narių: sunų, dukterų. Kuopa vadovauja šio miestelio lietuvių inteligentija — taip sakant, tikroji grietinė.

Prisižiurėję (ar kitur išmokę) kulturinio gyvenimo, kuopos darbuotojai nesnaudžia. Jie surengia gražią lietuvių sueigą, kartais baliuką, kartais išvažiavimą į tyrą orą, kai kada teatrėlį, koncertą, kai kada net paskaitas ar prakalbas. Ir jei ne šita kuopa, jos darbuotojai, visa lietuvių žmonija — 200 narių — butų be jokio kulturinio auklėjimo; į svetimtaučių rengimus jie nenori eiti delei kalbos nesupratimo, patys, be kieno nors vadovybės, neišdrįsta rengti. SLA. kuopa, tokiu budu, suka visą kulturinį gyvenimą: platina apšvietą, pratina lietuvius prie dailės, gražių elgėsių, supažindina su scena, daina, atranda savo tarpe žvaigždeles ir podraug parodo svetimtaučiams, kad čia gyvuoja kitokios, negu jankiai, lenkai, žydai, rusai, kilmės žmonės.

Pavyzdžiuota kuopa yra kaipo tokia. Bet musų Susivienijimo kuopų randasi ne viename mieste-miestely; SLA. kuopos randasi 307 paskiruose miestuose (kuopų viso yra 350, bet kai kuriuose didmesčiuose yra po keletą). Ir tos visos kuopos panašiai darbuojasi. Jos visos kulturiniais darbeliais užsiima. Juk daugelis musų kuopų turi savo nuolatines teatrales grupeles, chorus; kai kur gana gerus vaidylas. O nerasime musų organizacijoje kuopos, kuri nebutų ko nors metų bėgy surengusi. Yra kuopų, kurios laiko sau pareiga kasmet surengti pikniką, baliuką, teatrą, koncertą, prakalbas, paskaitas. Yra kuopų, kurios metuose net keletą minimos ryšies pramogų surengia. Tos pramogos atsibuna šiokių ir šventų dienų vakarais, popiečiais. Musų organizacijos vardas skamba iš diena dienos visose Suvienytose Valstijose. Musų kuopos kelia lietuvių vardą, neša kulturos kibirkšėlę be paliovos ir visiems lygiai.

Man teko pastebėti labai ypatingas supuolis. Buvo tai žiemos metu. (Medžiaga iš lietuviškų laikraščių). Viename miestely SLA. kuopa pirmadieny surengė prakalbas. Trijuose miestuose antradieny buvo SLA. kuopų įvairios ryšies parengimai. Dviejuose miestuose musų kuopos trečiadieny turėjo surengę paskaitas įvairiomis tėmomis. Viena kuopa ketvirtadieny turėjo koncertą iš Lietuvos atvykusiems artistams. Penktadieny dvi kuopos rengė susirinkimus Lietuvos svarbiais klausimais. Keturios kuopos šeštadieny turėjo surengę balius-šokius. Kelios kuopos sekmadieny rengė keleriopos ryšies pramogas: balius, koncertus, vakarienes.

Vadinasi, ištisą savaitę tai vienur, tai kitur musų organizacijos vardu buvo veikiama tai linksminimo, tai kulturinimo vakarai. Vadinasi, nebuvo savaitėje dienos, kad SLA. kuopos nebutų kėlę lietuvių vardo, nebutų siekę ko nors augštesnio, kilnesnio, nebutų bendrinę lietuvių jėgų tolimesniam musų žmonių gentės gyvenimui šitoje išeivijoje.

Bet mes tą darbą ir galime dirbti. Mes esame galingi. Musų jėgos niekeno nesutrempiamos. Mes stovime ne vien kaipo fraternalistai, pašalpgaviai, bet mes podraug veikiame iš šiuos kilnius kulturinius darbus. O, sakau, mums tie darbai veikti nesunku. Musų eilėse stovi 20,000 parinktinų lietuvių. Musų eilės siekia skersai-išilgai didžiules Suvienytasias Valstijas. Mes apimame 307 skirtingas vietas. Musų — kulturnešių — agentijos visose tose vietose randasi.

Tai bendri ruožai apie darbuotę SLA. kuopų kulturiniame darbe.

Dabar žvilgterėkime į SLA. Centrą. Nors dabar jau neprakitikuojama, bet iki užėjimo karinių brangenybių, Susivienijimas išleido apie 40 įvairaus turinio knygų-knygelių. Šituose raštuose randame įvairių pasiskaitymų; čia yra mokslo, dailiosios literaturos, teatro veikalų. Šituos raštus SLA. nariai skaitydami iš jų mokinosi, švietėsi, kulturinosi, rengėsi į platesnį gyvenimą. Tais raštais dar ir dabar musų lietuviai naudojasi. Pagaliau, reikia pažymėti, kad Susivienijimas yra ta kulturos organizacija, kuri pirmutinė ir, rodos, pirmutinę lietuvių kalba gramatiką išspausdino. Taipgi, jau ne kam kitam, bet ir pirmųjų musų kalbos pamatų tiesimui Susivienijimas gelbėjo. SLA. visuomet aukavo moksleiviams, rinko aukas Mokslo Dr-jai Vilniuje, prisidėjo prie rengimo Liet. Parodos Paryžiuje, ir tt. ir tt.

Jau devyniolikti metai SLA. leidžia savaitinį organą „Tėvynę". Kaip pirmose „Tėvynės" gyvenimo dienose, taip ir šiandien nešama į lietuvio-išeivio bakužėlę apšvietos ir kulturos kibirkštėlė. Nuo pirmųjų savo gyvenimo dienų iki dabar „Tėvynė" neatsiliko nė viename musų gyvenimo klausime. Kai kuriuose, net svarbesniuose musų gyvenimo klausimuose, „Tėvynė" ėmė pirmenybę ir tuos reikalus — lietuvio siela — kėlė aikštėn, gvildeno, už juos užstojo, kovojo. Be ko kito, čia ir gi randame visą eilę ilgesnių ir trumpesnių rašinių. „Tėvynė" buvo ir yra išeivio sielos žadintoja. Ir tokia, rodos, ir pasiliks, kol musų organizacija gyvuos, kol šioje išeivijoje lietuviui dvasinis penas bus reikalingas, kol sieksime augštesnio, kulturinio laipsnio.

Pasiklauskime: ar yra koks Amerikos lietuvių svarbesnis kulturinis darbas nuveiktas del Lietuvos ar musų pačių naudai, prie kurio SLA. nebutų prisidėjęs? Jei ne kuopos, tai Centras visus lietuvių kulturinius darbus rėmė ir juos rems. Ar kokia organizacija kokiame nors darbe prisidėjo — Susivienijimas, kartais, buvo pirmutinis. Ir šiandien nėra kitos Amerikos lietuviuose organizacijos, kuri remtų, pavyzdžiui tokį kulturinį darbą, kaip parama biedniems mokiniams. Susivienijime yra tam reikalui atatinkamas fondas. Iš to fondo, žinoma, kiek galimybės leido ir leidžia, sušelpta ir šelpiama ne vienas mokslus einantis jaunuolis. Tie žmonės, mokslus baigę jaunuoliai, tampa tikrais lietuvių kulturnešiais, musų gyvenimo darbuotojais.

Tiek iki šiol. Bet šituo SLA. savo kulturinių darbų dar nebaigia. Pasiekęs miliono dolerių ir 20,000 narių Susivienijimas galės kulturinius darbus dar padvigubinti. Tų darbų gali but visa eilė. Kuopos galėtų dar gyviau imtis kulturinių darbų. **Kiekvienoje kuopoje** galėtų rastis teatrinis ratelis, choras, lietuvių kalbos mokyklėlė, knygynas; kiekviena kuopa galėtų ne tik apyčiupomis, bet tikrai sukti kulturinį lietuvių gyvenimą savo kolonijoje.

Ne vien kuopos. Centras, rodos, vėl galėtų imtis knygų leidimo. Ypač paskutiniu laiku Amerikoje knygų leidimas kiek aprimęs. Tą darbą, tą prabangą galėtų musų organizacija varyti tolyn. Rodos jau dviems seimams buvau sumanęs asignuoti kad ir mažą dalį pinigų leidimui įvairaus turinio brošiurėlių. Dabar rodos rimtas ir butų nesunkus, o naudos labai daug; musų nariai, už mažą primokėjimą galėtų įsigyti visą eilę mokslinių brošiurėlių. Žinoma, gal tam yra viena-kita kliutis, bet — prie gerų norų — tos kliutys gali but prašalintos, ir galėtume dar daugiau nuveikti, negu dabar nuveikiame.

Bet, kaip nebutų, SLA. nuveikė jau stambių kuluturinių darbų (Susiv. Liet. Amer. šioje srity lygios organizacijos Amerikoje nesiranda). Gali dar daug nuveikti. Nėra abejonės, kilus mumyse gero upo švenčiant šitą didelę šventę — minėtuves $1,000,000 ir 20,000 narių — musų nariuose rasis dar didesnio noro, dar daugiau užsidegimo veikti Susivienijimui ir bendrai visiems Amerikos lietuviams.

Tiesa, tam veikimui turime keletą visai bereikalingų kliučių — tai musų kuopose einamos suirutės. Bet šitai yra laikinos musų bėdos; jas pergyvensime taip, kaip pergyvenome jau ne vieną bėdą. Susivienijimo eiga paaiškės kiekvienam rimtam Amerikos lietuviui, kiekvienas matys reikalo stoti šitos kulturinės organizacijos eilėsna ir dirbs rimtą musų išeivijoje darbą.

Prie progos, negalima praleisti nemaminėjus ir to, kad už išauginimą musų milžiniškos orgajizacijos didelė garbė priklauso tiems veteranams, kurie pasišventusiai dirbo Susivienijimui, kėlė jo vardą, šaukė lietuvius šitam rinktinųjų lietuvių burin ir podraug dirbo stambų kulturinį darbą. Nors daugelis tų garbės užsitarnavusių lietuvių jau ilsisi amžinoje atminty, bet jų kulturiniais darbais mes šiandien galime pasidžiaugti. Jei ne jie, jei ne jų geležinės pastangos, be Susivienijimo kulturinių darbų Amerikos lietuviai daug žemiau butų stovėję. Todel, palenkime galvas prieš tuos didvyrius, atsiminkime jų nuveiktus darbus ir imkimės tų pačių priemonių, kuriomis jie veikė ir eikime vis į skaidresnę, kilnesnę ateitį.

Jei mes ir musų pirmtakunai kulturiniuose darbuose vienur-kitur ir suklupo, bet tai dar nereiškia, kad ateity negalima daugiau nuveikti. Filosofas Konfucijus yra pasakęs: „Didžiausia musų garbė ne tame, kad niekuomet nepulti, bet tame, kad pasikelti kuomet nupuolame."

Esant tokiai jėgai, mes kulturinius darbus galime padaryti pavyzdingais. To atsieksime. Atsieksime visai netolimoje ateity. Reikia tik kiek rimtesnio darbo, reikia geresnio musų nariuose susipratimo. O šitai jau dabar matoma. Barniai, nesusipratimai, sakiau, tik laikinas periodas. Jį pergyvensime visai umu laiku. Tuomet musų fraternalė organizacija rimtai imsis ir kulturinių darbų ir stosis toje kulturinio darbo eilėje, kur jau senai-senai jai priklauso stovėti.

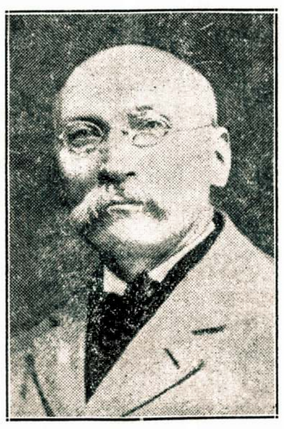

TAMAS ASTRAMSKAS,

Buvęs SLA. Sekretorius, Iždo Globėjas ir Musų Organizacijos Patriarkas (miręs).

SLA. Veidmuo Amerikos Lietuvių Gyvenime

Rašo **J. O. Širvydas,**
SLA. Apšvietos Komisijos Narys.

KAS į tautos gyvenimą pratęs žiurėti gražiaus akimi, tas labai dažnai visur susieško kliaudžių ir priekabių, tenai kur visai jų nėra. O tokių godišių, musų nelaimei, mes pernelyg daug turime. Dažnas daro taip, kaip anas skrėga ukininkas, kuris eidamas miežius sėti, jau nešasi rėčkelę maišyti blynams košę. Taip esti labai daug ir greitų vaisių reikalaujama iš musų tautinių organizacijų. Taip buvo ir yra daug reikalaujama iš musų senos, jau 42-rus metus einančios organizacijos — Susivienijimo Lietuvių Amerikoje.

Tulas norėjo, kad SLA. jam mokėtų stambią savaitinę pašalpą susirgus — pasiteiravęs, kad to negaus, nuėjo pas žydelį ir apsidraudė „inšurance" kompanijoj. Kitas norėjo, kad SLA. jam padėtų stubą nusipirkti arba norėjo biznio pradžiai pasiskolinti pinigų — to negavęs labai piktai nusispiovė ir dar užsikeikė: „Kas čia man po plynių patriotizmas, kad saviškiam nenori pagelbėti?" Tulas iš savo kaltės gavęs ligą ir miręs, negalėjo prieš konstituciją gauti pašalpos ar pomirtinės, todel jo likę giminės paleido dudas po devynias valstijas, kad S. L. A. esąs juos „kruvinai nuskriaudęs" (pas mus dabar mokama stipriais žodžiais kalbėsi!?) ir agituoja prieš, kaip didžiausis ir priešų samdytas priešas. Ag pragyvenome, rodos baisią, katastrofą su kunigais del... spavėdnės. Dar koki sriovė nepataikė visos organizacijos patraukti saviškai, — kaip antai 1911 metais kad buvo, — ir stačiai organizuota jėga vedama agitacija, per kurią atitraukta daug narių ant syk! O dar atsiranda kas rinkimai tai šen tai ten godžių aspirantų į Pild. Tarybos urėdus, ir savo vilčių neatsiekę, sukelia tokias riaušes, kad rodos čia ims organizacija ir subirės.

Nieko panašaus, musų laimei, neįvyksta. Pakol organizacija stovi ant plačių tautinių pamatų, patol ji stovi ant uolos, kurios „ir pragaro jėgos negalės išgriauti". Mat ji atsako ne kokiam siauram partijos ar sriovelės tikslui, bet dideliam tautniui gyvenimui, kuris tukstančiomis gijų-gijelių yra apmestas ir taip pat ataudžiamas. Mes, pirmiausiai, išmokame teisingai ir visai geras ligos bei pomirtines pašalpas, kokių reta apdraudos kompanija teįstengia, sulyg tiekio mokamos premijos, išmokėti. Tai jau **didžiausis pamatinis akmuo musų organizacijos stiprybės.** Dabar suglauskime į daiktą štai kokius SLA. idealinius siekinius:

Mes užlaikome savo namą pačioje įžangoje į Ameriką. Čia per tiek metų nesuskaitoma daugybė perkeliavo žmonių, atvykstančių iš Lietuvos ir vykstančių Lietuvon. Visi čia tuoj pamato lietuvių vienybės įdealą, tuoj gauna įkvėpimą, kad šioje išeivijos žemėje mes nesnaudėm.

Mes leidžiame laikraštį, kuris po visą plačią Ameriką tarnauja mums begalinės svarbos tautiniu ryšiu.

Mes šviečiam savo brolius, kaip leisdami laikraštį, taip per ištisą metų eilę pastatę šimtus lektorių ir kalbėtojų.

Mes išleidome pirmutinę **Lietuvos Kalbos Gramatiką,** parašytą „Lietuvių kalbos tėvo" — prof. Jablonskio, ir daugelį kitų knygų, įimant didelės svarbos almanachus-kalendorius.

Mes per savo šimtus kuopų, kurios per tiek metų padarė tukstančius mitingų, išlavinome visą eilę vyrų ir moterų parliamentarės tvarkos susirinkimus vesti ir diskusuoti.

Mes per 42 metu esame kulturiškai liginę, karšinę ir palaidoję tukstančius musų pirmutinių brolių ir seselių, visai už mažus mėnesinius šion brolijon mokesnius.

Mes esame šimtus našlių ir našlaičių sušelpę, kaip pomirtinėmis, taip ir ligonius bei negalinčius, laisvanorėmis aukomis po plačią organizaciją.

Mes tiekėm pašalpos daugybei neturtingų moksleivių, čionai Amerikoje, taip ir Tėvynėje.

Mes palaikome daugelį biednų rašytojų, primokėdami jiems už jų raštus, rašomus į musų laikraštį ir skaitomus tokios didelės masės musų brolių Amerikoje.

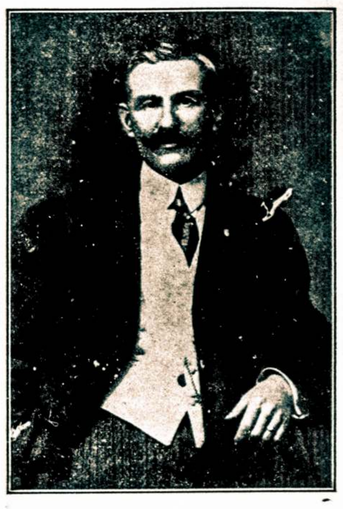

ANT. RAMANAUSKAS,

Buvęs SLA. Centro Knygius ir Vienas Pirmųjų Veikėjų (miręs)

Mes per tiek metų ir per šimtus kuopų, po visą plačią Ameriką esame surengę tukstančius prakalbų, paskaitų, teatrų, koncertų ir t. p. panašių kulturinių pramogų, kurios galimos tik organizuotu budu, — kitaip jos niekad nebutų buvę surengtos.

Mes duodame gerai apsergėtas paskolas, davėm progą Lietuvių statybą ir pramonę vystyti.

Mes kasmet iš „tautiškų centų" — per tiek metų — esame sušelpę daugybę tautinių reikalų: moksleivius, našlaičius, rašytojus, literaturos fondus, mokslo įstaigas, Lietuvos Respublikos kurimosi įvairias šakas, etc.

Mes savo organizuota jėga palaikėm ilgų metų kovą musų Tėvynės Lietuvos prieš Rusijos mums antsimetusią nelaisvės valdžią ir jos žiauriausią buvusią cenzurą ir persekiojimus.

Mes sudarę savo tautinę jėgą kulturingoje Amerikoje, per tiek metų kreipėme šios didelės Respublikos domę į Lietuvos kentėjimus ir labai dažnai gaudavome užtarimo.

Mes palaikėme Lietuvoje kovojusius ir kentėjusius veikėjus, kovotojus, knygnešius ir visą gentkartę musų tautos kilnių kankintinių, dėdami jiems aukas, neapleisdami jų tolimoje šiaurės Siberijoje.

Mes dabar užvedėme didelį darbą — **palaikyti priaugančioje ir ištautėjančioje musų gentkartėje lietuvybę, organizuodami SLA. Jaunuolių Skyrius ir kurdami, kur tik galima, Jaunuolių Mokyklas.**

Mes suauklėjome 20,000 narių organizaciją, su Milionų Kapitalo.

Tai pirmutinė ir vienintėlė ne tik Amerikoje, bet ir Lietuvoje, Lietuvių organizacija, pasiekusi tokio didelio skaičiaus organizuotų žmonių ir tokio stambaus savo kapitalo.

Įrodo, kad Susivienijimas Lietuvių Amerikoje buvo pastatytas ant sveikų patriotizmo, ekonomikos ir socialės lygmenės pamatų. Jis tokis yra ir dabar, jis tokis privalo pasilikti ir ant visados.

Gera sėkla, gerą vaisių duoda. Musų organizacija sėklą visuomet sėjo gerą ir sveiką. Jei mes turime narių arti 20,000 ir kapitalo virš miliono, tai niekas negali tvirtinti, kad laikui bėgant ir tokiu pat išmintingu keliu einant, mes negalėtum greitai pasiekti narių į 50,000, o kapitalo į Penkis Milionus.

Kodel ne? Kodel ne? Atsakykit, meldžiamieji, jei kas norėtumėt ginčyti.

$50.00 Sykiu $1,000,000

Rašo **Petras Mikolainis,**
Buvęs SLA. Vice-Prezidentas.

SUSIVIENIJIMAS Lietuvių Amerikoje yra tai viena šeimyna su 20,000 narių-šeimynykščių, kurių vienu turiu garbės ir aš buti. Prie šios šeimynos prisirašiau 1897 metuose, arba 30 metų tam atgal.

Susivienijimo idėja gimė New Yorke, balandžio 17, 1886. Iki 1901 metų Susivienijimas turėjo vos 1,500 narių su $3,485.94 turto. Su pradžia 19-to šimtmečio, arba S. L. A. 16-tu seimu, Susivienijimas nusikratė paralyžiaus ir pradėjo stiprėti-augti nariais ir turtu taip, kad bėgy 27 metų, SLA. užaugo iki 20,000 narių ir $1,000,000 turto gatavais pinigais, arba po $50.00 nariui.

Žingeidu butų matyti visokias sumas išmokėtas pomirtinėmis, pašalpomis ligoje ir labdarybės reikalams, kas sykiu sudarys sumą apie dviejų milionų.

20,000 narių yra tai maža dalelė visų Amerikos lietuvių, imant bendrai. Jei Amerikos lietuviai suprastų savo ekonominę naudą, prigulėtų prie Susivienijimo Lietuvių Amerikoje, tai musų šeimyna galėtų skaitytis 10 ir 20 kartų tiek narių ir kapitalu.

Todel visų SLA. narių lai buna priedermė prikalbinti-prirašyti po vieną naują narį ir prirašyti visus savo vaikus pradedant nuo dviejų metų amžiaus.

Tik tokiu budu SLA. pasieks savo tikslą. Todel visi ir dirbkime.

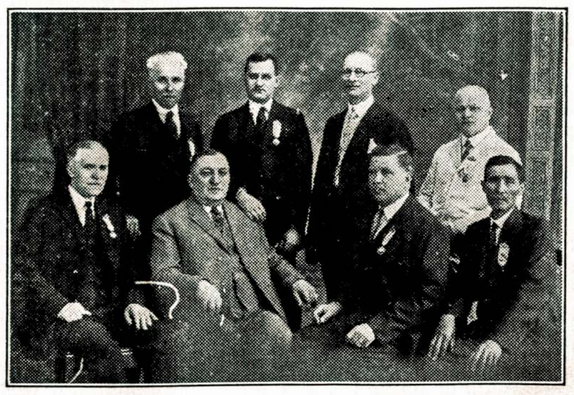

BURYS PIRMŲJŲ IR ŽYMIŲJŲ SLA. VEIKĖJŲ.

Šie visi veikėjai buvo istorinio SLA. 16-to Seimo delegatais ir taipgi delegatais Jubilėjinio SLA. 33-čio Seimo, 1924 metais, Wilkes Barre, Pa. Laike pastarojo Seimo ir šis paveikslas imtas. Jie visi buvo SLA. Pildomosios Tarybos nariais. Žiurint iš kairės pusės sėdi: M. J. Damijonaitis, T. Paukštis, J. Tareila, V. Gradeckas; stovi: M. Zaleckas, J. Kazakevičius, A. B. Strimaitis ir J. Žemantauskas.

SHENANDOAH APYLINKĖS SLA. VEIKĖJAI.

Žiurint iš kairės pusės: L. M. Kaziunas (miręs), P. W. Birštonas, A. B. Strimaitis, A. Grikietis, J. Bendoraitis (miręs) ir A. M. Martus (miręs).

Sveikata — Musų Viltis

Rašo **Dr. A. J. Karalius**, SLA. Sveikatos Kom. Narys.

Give us great persons, the rest will follow;
Give the world a saner, well-begotten brood.
— **Walt Whitman.**

PASAULIS turėjo įvairių valstybių, kurios žuvo; žuvo šimtai rasių; išnyko galingos civilizacijos, savo pėdsakus palikdamos pasakose ir knygose. Žus musiškė civilizacija ir žus musų dienų valstybės — užleis savo vietą geresniems ir gabesniems...

Pasauly viskas gimsta, kad paskui mirti; kovoja, kad vaikams padarius geresnį gyvenimą. Visur kova del buvio: milionai nematomų bakterijų kovoja gyvunus ir žmones, o žmonės ėda vieni kitus — taip buvo ir, tur but, taip pasiliks. Kova, kova ir dar kova. Žmonės suorganizavo Tautų Sąjungą, kad karus pašalinus, bet sykiu dirba orlaivius, gamina geresnius šautuvus ir įvairias sprogstamas medžiagas.

Tiktai vienas dalykas šioje kovoje labai aiškus: stipresnis visuomet nugali silpnesnį, o stipresnis paprastai sveikesnis. Kitaip pasakius, **sveikata** lošia begalo svarbų vaidmenį, ir jinai sudaro tikrąją viltį asmens arba rasės gyvenime. Senovėje, kaip žinote, ligos sunaikino ne vieną civilizaciją. Išlėpinti, ligoti žmonės užleido savo vietą stipresniems barbarams. Del šitos priešasties žuvo garsieji graikų ir Romos galvočiai ir jų sukurta civilizacija bei menas.

Wiggam pasakė: „Mes galime turėti kokią tiktai norime žmonių rasę. Mes galime turėti gražią rasę arba negražią, išmintingą arba kvailą, stiprią arba silpną, dorą arba nedorą. Tai ne svajonė, tai faktas. Mums tiktai reikia sudomėti žmones, kad jie norėtų, pageidautų." Tai tikra teisybė: mokslas jau daug ką gali padaryti, bet žmonės nenori mokslo patarimais naudotis. Warbasse pasakė: „Bent pusė musų paliegėlių ir silpnapročių pasidarė tokiais del venerinių ligų." Thomas Browne išsireiškė: „Tark ačiu Dievui ne del to, jog Atenuose gimei, bet del to, kad tavo tėvai buvo sveiki."

Visi sociologai žino, ką reiškia nesveiki tėvai: antai francuzų nacija nyksta (sakoma kas metai miršta 30,000 francuzų daugiau, negu gimsta) del ligų, ypatingai venerinių. O kiek tos ir kitos ligos kentėjimų pagamina? Ką jau čia ir kalbėti...

Aš nesakau, kad kada nors išnyks visi žmonių blogi dalykai, skriaudos ir visos ligos. Gal but ateity atsiras naujų ligų — kas čia žino. Vienok jei norime progresą palaikyti, jei mums brangi savos nacijos (tautos) ateitis, tai jau galime pasimokinti iš žuvusių nacijų praeities. Sveikata — tautos ateities viltis. Musų vaikai turėtų buti sveikesni už mus ir gudresni, jei tai galima padaryti. Sakysite, kad tai tikrai idėalas. Gerai, bet be idėalo juk nėra jokio prisirišimo prie savo šeimos ir tautos. Idėalas, anot vieno karininko, tai vėliava, kurią mes visi be asmeniško atlyginimo turime sekti ir ginti. Venerinės ligos jau ganėtinai ištirtos ir medicina jau moka nuo jų apsaugoti, tiktai, anot Wiggamo, reikia paskatinti žmones, kad jie norėtų tų ligų pasisaugoti bei jas naikinti.

Bet svarbiausias dalykas bene bus tinkami susituokimai, nes kaip sakėme, sveiki tėvai gimdo sveikus vaikus. Čionais dar daugiaus kėblumo: kokiais budais privesti, kad prieš apsivedimą vyras ir mergina patikrintų savo sveikatą. Daug pavojingų ligų (pav. proto ligos, nervų ligos, sifilis ir tt.) paveldina; paveldina ir įvairus palinkimai bei savybės. O surasti visi tie dalykai ne visada lengvai duodasi. Paskui, kas bus teisėjas: kas pasakys Jonui ir Onai „judu netinkate apsivesti." Dr. Chapin tuo klausimu sako: „Paveldėjimas itin painus dalykas, ir dažnai labai sunku pasakyti, ar vyras turėtų vesti tulą merginą, ar ne." Reikia imti domėn, ar jaunavedžiai nori vaikų, ar ne; kaip jiedu gyvens, kokį darbą dirbs ir tt. O žmonių nuosprendis gali buti labai klaidingas, nes, anot Dr. Walter: „atsiminkite ispanų inkviziciją ir Salemo raganų persekiojimus."

O jau romantiški jaunuoliai, kurie giliai įsimylėję, tai tikrai nusijuokia; bet augenika visgi palieka nacijos ir žmonijos ateities viltis — viltis šviesios ateities. Tiesa, augenika siulo elgtis taip, kad tiktai ateity pasirodytų geri rezultatai, o apie asmens užgaidas jinai nepaiso.

Pati natura (gamta) asmens visai nepaiso: jai rupi rasės palaikymas. Ir kiekvienas tėvas ir motina irgi noroms nenoroms pasiaukauja savo vaikų labui. Kaip Osborn pasakė: „Mums reikia žinoti ne tik geri, bet ir blogi dalykai (paveldėjime); reikia globoti kas gera ir pasirinkti kas gera — štai šitos ir yra svarbiausios jėgos ateities žmonijos evoliucijoje."

M. Guyer labai vaizdžiai šiais klausimais kalba. Jisai sako: „Kuomi mes turime susirupinti ateities šeimoje, kad ne vaikais? Argi mes galime pasitenkinti silpnapročiais vaikais, kurie yra produktas netikusių susituokimų; arba ligotais apkrėstais sifiliu vaikais, kurių tėvai, žinoma, buvo sifiliuoti; arba vaikais, kurie palieka kriminalistai del savo tėvų silpno proto? Ar ne geriaus butų tikėtis sveikų vaikų, sveiko kuno ir proto?"

Vienok mes patys esame savo aplinkumos ir gyvenimo valdomi ir galime ką norime padaryti. Kitaip tai kokių plynių dar čia kalbėti apie savo naciją ir aplamai visą žmoniją. SLA. ir yra musų išeivijos ir visos nacijos didžiausia ir stipriausia organizacija, kuri ir turėtų šiuos klausimus kelti ir rišti — kas dalinai jau ir daroma. Jaunuolių organizavimas, sveikatos straipsniai — štai bent du dalykai šitą idėalą palaikanti. Bet toli gražu to negana. Reikėtų sveikatos klausimais daug daugiau susirupinti, o ypatingai augenikos klausimais. Mes neužilgo užleisime savo vietas jaunuoliams. Kaip jie valdys SLA. — musų priedermė jau dabar susirupinti.

Vieton įvairių tuščių polemikų ar ne geriaus butų turėti geri straipsniai iš sveikatos sryties? Musų žmonėms reikia daugiau straipsnių saugojamosios medicijos klausimais; reikia daug straipsnių apie kudikių ir vaikų higieną; apie venerines ligas; apie tai, kada ir kaip jaunuoliams aiškinti lyties paslaptys. SLA. tikrai galėtų išleisti ir nariams dykai dalinti brošiuras ir knygeles sveikatos klausimais.

Aš tiktai savo žodį pasakau. Tikiu, jogei kiti Sveikatos Komisijos nariai su manim pilnai sutinka.

Linkėdamas visiems SLA. nariams geros sveikatos ir SLA. organizacijai šviesios ateities, aš šiuo momentu noriu pasakyti: „Lai gyvuoja SLA. ir jo užsibrėžti tikslai!"

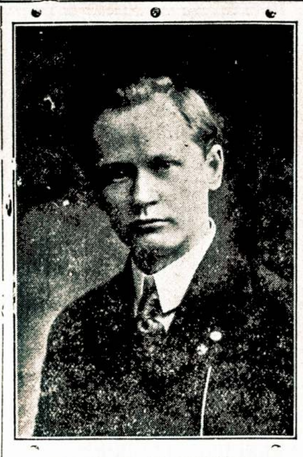

DR. I. B. BRONUŠAS,
SLA. Sveikatos Komisijos Narys.

DR. S. BIEŽIS,
SLA. Sveikatos Komisijos Narys.

ADV. ZUZANA ŠALNIENĖ,
SLA. Įstatų Komisijos Narė.

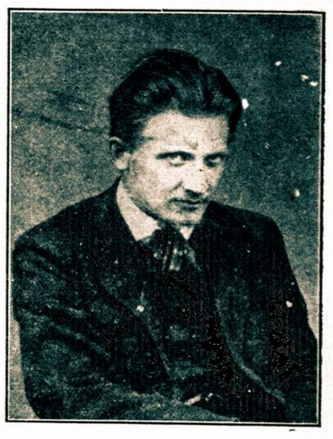

ADV. KL. JURGELIONIS,
SLA. Įstatų Komisijos Narys.

SLA. Narių Labui

Rašo **Dr. S. Biežis**,
SLA. Sveikatos Kom. Narys.

SUSIVIENIJIMAS Lietuvių Amerikoje švenčia labai linksmą šventę — Milioninį Jubilėjų. Tai pasėka keletos desėtų sunkaus ir kartais net karingo darbo, kuriuo šiandien tenka pasidžiaugti dvidešimties tukstančių narių šeimynai. Švęsdami šitokį svarbų jubilėjų kiekvienas narys privalėtų ne vien tik tenkintis džiaugsmu, bet aktyviai prisidėti prie savo organizacijos dar didesnio išbujojimo. Juk tai musų organizacija ir nuo musų pačių jos augimas priklausys. Prie šios progos tegul ir man, kaipo Sveikatos Komisijos nariui, bus leista patiekti mintis-kita, kuri kadir mažu krisleliu gali prisidėti prie bendro kuno sveiko augimo.

„Tėvynėje" jau nuo senai yra paskirta dalis laikraščio išimtinai sveikatos reikalams. Iš pradžios šis skyrius buvo apverktinai apleistas; gi bėgy pastarųjų 3-4 metų šiek tiek pagerėjo, nors tuo žvilgsniu, kad sveikatos skyriuje kiekviename numery šis tas rašoma. Mano supratimu, šito labai toli gražu nepakanka tokiai dideliai organizacijai. Tulos kuopos kartas nuo karto dar paskaitą sveikatos klausimais surengia. Tai ir visa darbuotė visų svarbiausiu klausimu — **Sveikata.**

Juk nuo organizacijos narių sveikatos padėties daugumoj atžvilgių priklauso finansų stovis, net ir mokesčių augštumas. Juo nariai mažiau serga ir ilgiau gyvena, tuo iždas didesnis. Trumpai sakant, narių sveikatingumas turėtų daugiausiai rupėti. Iki šiol į šį klausimą buvo žiurima veik pro pirštus.

Yra įrodyta be mažiausios abejonės, kad žmogaus amžius galima pailginti dar keletą desėtkų metų. Suprantama, tai pasiekti kadir dalinai priseis milžiniško darbo įdėti. Juo greičiau reikiamo darbo įdėsime, tuo greičiau siekiamų davinių gausime. Susivienijimas Lietuvių Amerikoje kaip tik tur savo rankoj visus reikalingus įrankius šį darbą dirbti. Žinoma, pirmiausia reikia atatinkamas nusistatymas, paskui geras suplanavimas ir pagaliau ilgas bei neatlaidus darbas. Apie geras pasekmes nėra nė mažiausios abejonės.

Didžiulės amerikoniškos apdraudų kompanijos šį darbą jau nuo senai dirba ir dabar įrodo neginčijamas pasekmes. Bėgy pastarųjų 13 metų iki 1926 metų šioj šaly, bendrai imant, žmogaus amžius pailgėjo penkiais metais. Gi tarpe industrinių apdraustųjų Metropolitan Insurance kompanijos narių bendras amžius pailgėjo net devyniais metais tokiame pat laikotarpy. Taigi, beveik dvigubai. Ši apdraudos kompanija, reikia pasakyti, labai daug gražaus darbo įdėjo skleidimui liaudžiai sveikatos žinių visokiais budais. Čia netik jos nariai pelnė sveikatos žvilgsniu, bet dar daugiau pelnė pati kompanija, žinoma, pinigiškai. Tai labai pelningas biznis iš abiejų pusių. Ši kompanija nesenai pareiškė, kad kiekvienas doleris išleistas sveikatos propagandai atnešė šimtą nuošimčių pelno bėgy šešių metų arba beveik 17 nuošimčių vienu metu. Kur geresnį pelną kompanija gali rasti? Visų svarbiausia yra tas, kad žmones išmokina kaip išvengti įvairių ligų ir tuo pačiu sykiu kaip ilgiau gyventi.

Musų Susivienijimas irgi rodos galėtų šioj linkmėj labai daug ką nuveikti labui savo narių. Tinkamai darbą vedant, sakysime, bėgy keturių metų pailgintume bendrą amžių tik ant pusės meto ir tai pasidarytų jau 10,000 metų, rokuojant 20,000 narių. Dabar, vidutiniai rokuojant dešimtį dolerių mokesčių į metus už apdraudą nuo kiekvieno nario ir padauginus ant 10,000, tai pasidarys suma pinigų 100,000 dolerių laike keturių metų. Kitais žodžiais sakant, Susivienijimas kas metą pelnytų, taip sakant, ekstra pinigų 25,000 dolerių, remiantis šiomis skaitlinėmis. Suprantama, be iškaščių šitokis darbas nėra įmanomas.

Šiuo tik noriu patiekti mintį, kad jau pribrendęs laikas rupintis narių sveikata moderniškesnėmis priemonėmis ir dirbti šį svarbų darbą planingai, o ne tik pripuolamai. O kad tokis reikalas yra, tai negali buti dviejų minčių. Kaip tas visas atlikti, kad išeitų našus darbas, patieksiu platesnį planą vėliau, pasitaręs su P. T., daktarukvotėju ir likusiais nariais Sveikatos Komisijos. Taigi pagalvokime rimtai šiuo klausimu kam jis tikrai rupi.

Švęsdami šį Jubilėjų dėkime sveikus pamatus rimtai darbuotei ateity, užmiršdami ant visados bergždžiai eikvojančią energiją polemikoms.

Kepenų Liga

Rašo **Dr. I. B. Bronušas**,
SLA. Sveikatos Kom. Narys.

PEREITĄ metą, berašydamas apie alkoholio nuodingumą minėjau, kad tarp kitų ligų, svaiginančių gėrimų vartojimas pagimdo ir kepenų ligas. Už tai dabar ir nutariau truputį apie kepenų ligą pakalbėti.

Kadangi kepenų ligų yra keleriopų, todel šiame straipsny bandysiu kalbėti tik apie tokią kepenų ligą, kurią pagimdo svaiginančių gėrimų vartojimas.

Kaip žinome, tai kepenys yra viena didžiausioji kuno gylė, sverianti apie pusantro svaro ir randasi dešinėje pilvo daly.

Didžiuma žino kaip kepenys išrodo, tik tiek reikia pridurti, kad jos yra padalytos į keturias dalis, kurios dar yra taip išdalytos, kad mažiausioji dalelė arba skiltelė susideda iš stulpelių, sudarytų paprastai iš dviejų kepenų narvelių eilių, kurių šonais eina taip vadinamieji kraujo ir tulžies kapiliariai sudynėliai greta nervų siulelių.

Iš kepenų kraujas teka į **inf. vena cava**, tulžies rukštys susirenka į tulžies puslę, kurios takais galiaus ji išsilieja į žarnas. Į parą tokios tulžies rukšties išsiskiria į pustrečio svaro. Tai yra tirštoka greivinė medžiaga, išrodo geltonai-žalia arba rausva del besirandančių dažų dalių, kurių vienas yra vadinamas **bilirubinu**, o kitas — **biliverdinu**; ji yra neutralės reakcijos; tulžies puslėje ji sutirštėja; čia dažnai atsiranda tulžies akmenys.

Kepenys atlieka keletą užduočių, kurių yra žinomos šios: kraujo elementų gaminimas, apginamoji veikmė nuo patekusių į kuną nuodingų medžiagų, cukraus gaminimas iš maisto ir tulžies išdirbimas.

Žarnose tulžies rugščių druskos apsaugoja maistą nuo rugimo ir gazų atsiradimo, palengvina riebalų virškinimą ir maitinimą, neleidžia žarnoms užsistovėti ir vėliaus prašalinama nervų veikimo medžiagą, vadinamą **cholesterinu.**

Iš priežasties didelio vartojimo svaiginančių gėrimų šioje šaly, daug žmonių serga kepenų ligomis.

Nors alkoholis yra vienas svarbiausių priežasčių kepenų ligų, bet drugys, sifilis ir įvairios širdies ir plaučių ligos prisideda prie kepenų susargdinimo.

Taipgi, kepenų ligomis suserga ir tokie asmenys, kurie vartoja neatmieštus svaiginančius gėrimus šale tokių darbų, kurie priverčia darbininką dirbti darbą laike įvairių oro permainų.

Sakysime, kad yra daug žmonių, kurie daug geria, bet neserga kepenų ligomis. Teisybė, ne žėdnas girtuoklis serga kepenų liga, bet maža dalis jų neišsisuka nuo ligų.

Kepenų liga vystosi išpalengvo. Daug laiko praeina prie girtuoklystės iki jos apsireiškimo.

Išpradžių toks ligonis mažai tenusiskundžia, bet laikui bėgant jis sako, kad jam skauda apie kepenis, ypatingai čiupinėjant; valgio nepriimama; jei ir ką užvalgoma, tai tuojaus jaučiama vidurių ištinimas del gazų atsiradimo viduriuose ir jų nedirbimo. Vėlesnieji apsireiškimai paeina iš priežasties skilvio nevirškinimo nuo didelio vartojimo svaigalų.

Taip laikas traukiasi iki kepenų nykimas neapsireiškia, kuomet kraujo vaikščiojimas apsisunkina ne tik kepenyse, bet ir daugely kuno organų, kaip, pavyzdžiui, skilvy, kurs siunčia kraują į kepenis v. **portae** keliais.

Tokią kepenų nykimo ligą vadiname **Lennecko ciroze,** kas reiškia organo-kepenų susitraukimą. Prie tokio atsitikimo tulžies ir kraujo sudynėliai laipsniškai spaudžiama kepenyse.

Atsiradus tokiam kraujo nutekėjimo apsisunkinimui iš kepenų į **v. cava,** žinoma, kraujas ieško naujų kelių prašalinimui susitvenkimo, kurio laike atsiranda skilvio uždegimas; išklojančioji skilvį plėvelė susižeidžia ir apsitraukia gliaumėmis. Toji liga, iš pradžių nors ir aštri, vėliaus virsta į užsisenėjusią ligą, kurią nebegalima išgydyti.

Iki suieškojimui naujų kraujo kelių, vadinamų **kolateraliais,** kraujo sudynėliai nepaprastai išsitempia del didelio kraujo spaudimo, ką galima dažnai pastebėti apie bambą, kaipo **caput medusae;** skilvy tokie pritvinkę mažesnieji kraujo sudynėliai gali trukti ir pagimdyti vėmimą kraujais arba kraujavimą iš žarnų.

Akyvaizdoje kraujo sudynų ištinimo iš priežasties kraujo susitvenkimo, ilgainiui atsiranda pilve kraujo skystimas, kurį vadinama **transudantu;** jei jo daug prisirenka, tai tokį padėjimą vadinama **ascitu,** kurs laipsniškai vis didėja.

Pilvas išsipučia, jo oda išsitempia, vaikščiojant jaučiama kliuksėjimas viduriuose, atsigulus — po pilvą gurguliuoja vanduo, kurs laipsniškai didėja, apsunkina kvėpavimą ir širdies veikimą, kojos tinsta, šlapumas tamsus, mėšlai panėši į molį del tulžies nedatėkliaus.

Toji liga, kaip žinoma, iš palengvo vystosi; ji apsireiškia jau viduramžy ir senatvėje iš priežasties girtuoklystės.

Iš pradžių į tuos apsireiškimus mažai domės teatkreipiama, bet ilgainiui tokie ligoniai pajaučia skilvio nevirškinimą, liesėja, išblyškšta, veidas įdumba. Geltligė tik tuomet apsireiškia, kada kepenų cirozė labai išsibujoja, o šiaip tokie ligoniai tik ypatingai gelsvais teišrodo.

Taip ligonis vargsta keletą metų. Jis iš pradžių vaikščioja pas daktarus, ieškodamas pagalbos, vėliaus nei pavaikščioti nebegali. Vidurių tinimas eina aršyn, sveikata jį apleidžia. Pakartotini iš vidurių skystimo išleidimai vis mažiaus tebesuteikia palengvinimo.

Už kiek laiko pagaliaus toks ligonis numiršta, netekęs sveikatos, nes jis pragėrė savo kepenis.

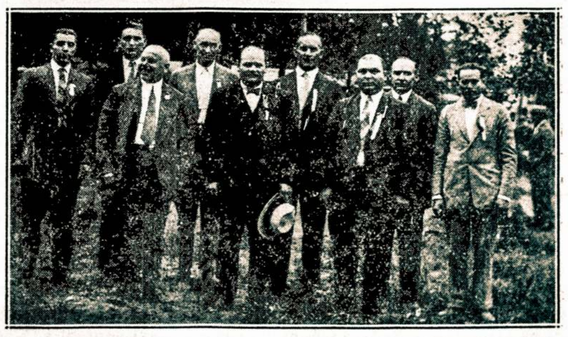

SLA. 1-mo APSKRIČIO, SHENANDOAH, PA., APYLINKĖS VEIKĖJAI.
Žiurint iš kairės pusės:
V. V. Vaišnoras,
Naravas,
A. Šaukevičius,
J. A. Banišauskas,
S. Gegužis,
A. Staniškis,
A. K. Klimas,
J. F. Staniškis,
V. Botyrius.

Pašalpa ir Fraternalizmas

Rašo **Zuzana Šalnienė**,
SLA. Įstatų Komisijos Narė.

AKYVAIZDOJE teisių SLA. yra žinoma kaipo fraternalė organizacija ir patyrime žmonių, kurie apsipažinę su organizacijų veikimu, tokia organizacija reiškia suteikimą pašalpos nelaimėje ir draugiškumą narių tarpe. Tokia organizacija skiriasi nuo kitų organizacijų tuo, kad nariai, kurie priklauso prie jos, turi sau už tikslą labdarybę, draugiškumą ir troškimą suteikti pagalbą vienas kitam nelaimei atsitikus. Taigi tikslas tokios organizacijos yra dvipusis; pirmas, suteikti nariui pašalpą ligoje ir jam mirus jo likusiai šeimai prigelbėti; antras, auklėti ir palaikyti draugiškumą savo narių tarpe.

Draugijos stovy apsireiškia silpnumas, kuomet bandoma atskirti tuos du tikslu ir žiurima į ją kaipo į apdraudos kompaniją del vien bizniavo apdraudos išrokavimo, arba tik kaipo į draugišką draugijėlę del vien susipažinimo ir draugiškumo tikslų.

Per paskutinius dvidešimt metų Suvienytų Valstijų įstatai, liečianti šios rųšies draugijas, pastatė jas ant ganėtinai tvirto bizniavo pamato. Vienok tuo pat kartu valstijos, darydamos įstatus, atkreipė domę į tą dvipusinį tikslą, kuriuo šios organizacijos yra pamatuotos, ir todel įstatų reikalavimai yra skirtingi šių draugijų nuo apdraudos kompanijų, kurios yra grynai biznio pamatu suorganizuotos.

Principe ir veikime apdraudos kompanijos taipgi skiriasi nuo fraternalių organizacijų. Mokesčiai apdraudos kompanijose yra ganėtinai augšti, kad palaikyti jas ant bizniavo pamato. Jos pardavinėja akcijas, moka dividendus už akcijas, užlaiko augštai apmokamus viršininkus ir įvairius ekspertus, agentus ir įvairių rųšių raštininkus. Narys, išsiėmęs taip vadinamą „policy", neturi jokio balso biznio vedime. Akyvaizdoje įstatų toks narys yra nuošali ypata, turinti kontraktą arba sutartį su kompanija, kad už tam tikrą užmokestį jo nurodytam pašalpgaviui bus išmokėta tam tikra suma pinigų. Pašalpgaviu gali buti giminė, svetimas, labdarystės įstaiga arba kas tik norima. Įvardytas pašalpgavis taipgi gauna tam tikrą legalę teisę ir jo vietą kitu negalima pakeisti be tam tikros sutarties su kompanija kuomet aplikacija yra paduodama.

Fraternalės organizacijos tvarka yra visai skirtinga. Čia pašalpgaviais gali buti tik tam tikri nurodyti giminės. Jokių akcijų nė dividendų. Niekas negauna didelių algų ir visa tvarka paremta ekonomišku išrokavimu. Musų pačių Susivienijime turime tik vieną viršininką, kuris yra nuolatiniu darbininkų ir redaktorių. Kiti visi — samdyti darbininkai, raštininkai, kurie samdomi atlikti raštinės darbą. Musų prezidentas ir kiti viršininkai pašvenčia savo liuosą ir tik tam tikrą laiką del SLA. Jie dirba iš pasišventimo, nes jie pragyvenimą turi padaryti iš kito užsiėmimo ir jų neva algas, kurias jie gauna iš Susivienijimo, negalima algomis skaityti. Nariai visi turi sprendžiamą balsą visuose organizacijos reikaluose; jie dalyvauja seimuose ir renka viršininkus. Kuopos yra tveriamos iš narių ir didelė dalis darbo, kas reikalinga del organizacijos gerovės, yra atliekama kuopos narių ir kuopų viršininkų. Kadangi nariai patys dirba iš pasišventimo ir nereikia samdyti darbininkus, kaip apdraudos kompanijose, už tai ir mokesčiai fraternalės organizacijos yra pigesni.

Tas sulyginimas parodo, kad fraternalė organizacija negali gyventi be dvasios fraternalizmo, tai yra broliškumo ir draugiškumo. Kad nariai dirbtų ir rupintųsi savo organizacija, joje turi but draugiškumo, pasirįžimo ir labdaringumo, nes ypatiškos nau-

(Žiurėk ant 8-to pusl. apačioje)

ANT. MIKALAUSKAS,
SLA. Kontrolės Komisijos Narys ir Buvęs SLA. Finansų Komisijos Narys, Žymus Veikėjas.

FR. RAŠKINIS,
SLA. Kontrolės Komisijos Narys. Žymus Veikėjas.

B. SALAVEIČIKAS,
SLA. Finansų Komisijos Narys. Žymus Veikėjas.

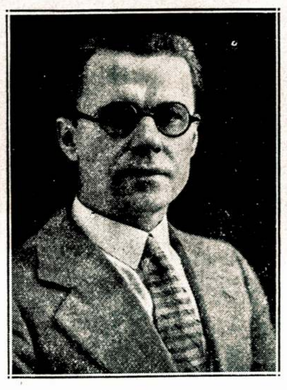

JUOZAS MARCINKEVIČIUS,
SLA. Aštunto Apskr. Pirm., 38 Kp. Organizatorius, Žymus SLA. Darbuotojas.

J. M. BUČINSKAS,
SLA. Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisijos Narys. Žymus Veikėjas.

J. K. MAŽIUKNA,
SLA. Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisijos Narys.

JONAS MIKALAUSKAS,
SLA. 34 Kp., New Britain, Conn. ir SLA. 4-to Apskričio Iždininkas, Žymus Veikėjas.

S. L. A. Tvarka

Rašo **A. Mikalauskas,**
SLA. Kontrolės Komisijos Narys.

NIEKO gyvenime nėra naudingo be tvarkos. Kur tvarka, ten laimė, ten gera ateitis. **Musų Susivienijime yra tvarka.**

SLA. Seimai ir Pildomosios Tarybos suvažiavimai atliekama pavyzdingoje tvarkoje. SLA. kiekvienas narys yra aprupintas pagal geriausią ir teisingiausią išgalę. Ar tai ligoje ar nelaimėje ištiktas narys yra informuojamas atlikti reikalaujamus formalumus, kuriuos nusako įstatymai, sąžiningai ir laiku. Centras savo pareigas atlieka geriausioje tvarkoje.

Įstojant į SLA. nauji nariai yra nuosekliai peržiurimi ir tai atliekama tvarkingu budu.

SLA. organas seka visą lietuvių gyvenimą; jis savo narius ir skaitytojus koplačiausiai informuoja visais lietuvių, ypač savo organizacijos, reikalais.

Sakau, SLA. reikalai taip tvarkingai vedami, kad daugeliui komisijų, kurios nuosekliai visą tvarką seka, nebelieka kas veikti kaip tik pavyzdinga tvarka pasidžiaugti.

Kaipo Kontrolės Komisijos Narys, turiu dar kartą pakartoti, kad Susivienijimo tvarka yra pavyzdinga. Gaila tik, kad šioje, grynai lietuviškoje, organizacijoje laiks nuo laiko pasireiškia svetimi gaivalai, kurie daug suirutės ir nesusipratimų tarpe nekaltų narių pasėja. Vienok sveikas lietuvių samprotavimas tuos svetimus gaivalus sumina ir jie, su gėda, išnyksta.

Dabartiniu Susivienijimo išbujojimu, tai yra pasiekimu 20,000 narių ir $1,000,000 kapitalo, ne tik SLA. nariai, bet ir visa Amerikos lietuvių išeivija, privalo pasidžiaugti, kad mes gyvendami svetur, galėjome šitokią organizaciją išaugyti ir tautiškoje tvarsioje palaikyti. Jei Susivienijimą tokiu išlaikėme ikišiol, nėra abejonės, kad ateity SLA. bus dar galingesnė ir pavyzdingesnė visam lietuviškam pasauliui organizacija.

PAŠALPA IR FRATERNALIZMAS.

(Tąsa nuo 7 pusl.)

dos iš to darbo nėra, žiurint iš bizniško atžvilgio.

Šios rųšies amerikonų organizacijos kaip tai Benevolent Order of Elks, Independent Order of Foresters ir daugelis kitų yra pastatę principą draugiškumo virš pačios apdraudos. Jie daro išvadą, ir teisingai, kad jeigu draugiškumas narių tarpe stovės ganėtinai augštai, apie apdraudą rupesčio nebus. Tos organizacijos fraternalizmo principus yra savo praktikoje įrodžiusios. Jų nariai jaučiasi surišti giminystės ryšiais. Jie suteikia vienas kitam pagalbą netik organizacijos, bet labai dažnai ir biznio reikaluose. Jie užlaiko namus, kur nariai susirenka apkalbėti savo reikalus ir sykiu pasilinksminti. Jų seneliai, našlaičiai, mokiniai ir narių šeimynos yra nepaprastai gerai aprupinti ir jų abelnas labdarystės darbas yra didelis.

Pas mus, Susivienijime, fraternalė dvasia dar nelabai augštai išvystyta. Pats Susivienijimas, kaipo organizacija, principe nesiskiria nuo viršminėtų organizacijų, bet praktikoje daug kuo skiriasi. Musų bėda yra tame, kad mes nenorime suprasti, jog Susivienijimas turi tik du tikslu: pašalpą ir fraternalizmą. Kai kurie mųs nariai nepasiganėdina vykdime tų dviejų principų, bet nori Susivienijime išspręsti viso pasaulio reikalus. Dabartiniu laiku Susivienijime yra vedama didžiausia propaganda bandant įtikinti vieną grupę narių, kad kita grupė yra jųjų didžiausi priešai. Kodel? O gi todel, kad vieni mano, jog Lietuvoje turėtų buti vienokia valdžia, o kiti mano kitokia. Vieni esame tikri, kad Rusijos valdžia butų išganymas visam pasauliui, o kiti — pražutis. Rodos, kad laimėjimas vienos Susivienijime grupės priešais kitą išriš tuos pasaulinius klausimus... Barniai ir piktumai tarpe narių už tokius klausimus Susivienijimui ir patiems nariams neina ant naudos ir neatsako tiems tikslams, delei kurių SLA. yra suorganizuota.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE IR LABDARYBĖ

Rašo **P. Petraitienė,**
SLA. Labdarybės Kom. Narė.

LABDARYBĖ yra tai, kas tik atliekama kitų naudai. SLA. nuo pat įsisteigimo, 22 d. lapkričio, 1886 m., nemažai yra atlikęs tokių darbų, kurių duodamais vaisiais šimtai tukstančių lietuvių pasinaudojo. Galima drąsiai pasakyti, kad kuris tik lietuvis prigulėjo ar priguli prie šios organizacijos, tai vienokiu ar kitokių budu turėjo ir turi naudą; jeigu ne medžiaginę, tai moralę.

Tiesa, kurie nariai reguliariai mokėdami savo duokles SLA. iždan ką gavo iš šios organizacijos, tas nesiskaito labdarybe, nes jie gavo už savo įmokėtus mokesčius. Bet, priklausydami prie SLA., kiekvienas užsipelnome labdario vardą delto, kad budami organizuotais sistematingai ir visuomet galime teikti labdaringumą kitiems.

Jei pavartysime Amerikos lietuvių gyvenimo istoriją, tai atrasime, kad kokis tik buvo sumanymas, reikalaujantis labdarybės, tai jei ne pačių SLA. narių ar Pildomosios Tarybos, tai seimų buvo visuomet remiamas; daugiausia betgi prakilnių sumanymų iniciatoriais yra patys SLA. nariai.

Seniau, kiek atmenu, SLA. rupinosi šelpimu politinių kalinių Europoje, kuomet caro laikais musų pažangieji tauots darbuotojai buvo areštuojami ir šaltojin Sibiran išgujami. Susivienijmas šelpė tokius nelaiminguosius savo aukomis.

Kitas labdaringas darbas, tai šelpimas jaunuomenės, kuri neturi ištėkliaus baigti augštesnius mokslus. SLA. seimai skyrė kad ir ne po didelę auką „Aušros" Draugijai. Taipgi skyrė konkursus už raštus, mokyklоms vadovėlių parašymą. Nors tai nebuvo tiesioginė auka, bet niekuo nesiskyrė nuo aukų, nes dažniausiai tie rankraščiai, už kuriuos biedniems moksleiviams apmokėdavo, paliko archyve kaipo gerų norų darbai. Dabar moksleivių šelpimas sutvarkytas kitaip, nes prie SLA. yra įkurtas Moksleivių Fondas, iš kurio šelpiama moksleiviai.

Dar vienas SLA. labdaringas darbas, tai šelpimas lietuvių imigrantų. Iki SLA. neturėjo savo Centro namo, tai lietuvių imigrantais New Yorke niekas nesirupino. Persikėlus Centrui į savo namą 1910 m., sekančiais 1911 m. SLA. prisidėjo prie Slavų Imigrantų Šelpimo Draugijos ir per ištisus dešimts metų rupinosi lietuvių imigrantų reikalais. Bet dabar, Amerikos valdžiai suvaržius ateivybę, šis labdarybės darbas yra pertrauktas.

Kiek savo dolerių Susivienijimas paaukavo labdarybės tikslams, tai viską suminėti šiame trumpame straipsny yra sunku.

Per visą metų eilę šelpė vargingoje padėty Argentinoj esantį Andrių Vištalių, kuris buvo vienas iš pirmutinių aušrininkų. SLA. prisidėjo prie įkurimo Liet. Parodos Paryžiuje 1900 m. Rėmė Mokslo Draugiją Vilniuje, aukavo Vilniaus muzėjui, skyrė aukas iš Tautiškų Centų atidarymui lietuvių mokyklų.

Kuomet užsiliepsnojo didysis karas Europoje, Susivienijimas pats pirmutinis ištiesė savo pagalbos ranką nelaimingiems musų broliams nukentėjusiems nuo karo, surinkdamas apie $50,000.

Šitie visi labdaringieji darbai, kuriuos čion paminėjau ir kurie čion nėra suminėti, tai nėra įstatymams numatomi, bet iš liuoso noro pačių narių su prakilniomis širdimis darbai. Šiais labdarybės darbais turėtų susidomėti ne vien organizacijos nariai, bet ir visa lietuvių visuomenė Amerikoje.

Man kaipo, Labdarybės Komisijos Narei, gal ir daugiau priderėtų pasidarbuoti šiame labdarybės darbe, bet šisai darbas tai ne vieno asmens. Šiuo svarbiu darbu visos SLA. moterys-narės turėtų susidomėti. Susivienijimas tikruoju labdarybės darbu yra pasirįžęs dirbti, tai šelpimu nelaimėn ir bėdon pakliuvusių našlių ir našlaičių.

Kasmet tukstančiai dolerių išmokama šitiems labdarybės reikalams.

Dabar, sukakus SLA. jubilėjui su vienu milionu dolerių kapitalo ir dvidešimčia tukstančių narių, nors nariai moka tik po 20 c. metams į tą fondą, bet sumoka $4,000. Bet toli gražu negalima pilnai patenkinti visų atsišaukimų nelaimingųjų našlių ir našlaičių. Tad kaip jau esu minėjus, kad šiuo labdaringu darbu užsiinteresuotų visos musų geraširdės moterys ir kur tik randasi SLA. kuopa galėtų surengti tam tikslui įvairius vakarėlius ar bazarus, ir tų parengimų pelną skirtų Našlių ir Našlaičių Fondan. Tuo SLA. narės- moterys atliktų labdario pareigas, papildydamos to fondo iždą ir ne vienam našliui ar našlei nuštuostytų ašaras nuo veido; tuo suteiktų alkanam duonos kąsnį ar nuskurusiam drabužėlį. Tai padaryti nėra sunku. Tik reikia noro ir biskučio laiko pašvęsti. Yra daugelis moterų, kurios ganėtinai liuoso laiko turi ir vietoj veltui tą laiką leisti, kodel nesunaudoti tokiam prakilniam ir labdaringam tikslui?

Prie galo turiu pasakyti, kad begalo džiaugiuosi SLA. augimu ir jo atliktais ir atliekamais darbais. Pradžia visuomet yra sunkiausia. Bet, sulaukus šio jubilėjaus — $1,000,000 ir 20,000 narių — antras milionas ir 40 tukstančių narių bus lengviau sulaukiamas. Aš dar pati pasitikiu švęsti antras sukaktuves.

S. L. A. IR LABDARYBĖ

Rašo **M. Baltuškienė,**
SLA. Labdarybės Kom. Narė.

NORS musų Susivienijimas ir iki šiol pasižymėdavo labdarybe, bet dabar kuomet musų narių skaičius pasiekė 20,000 ir turtas, mačiau paskutinėje atskaitoje, virš miliono dolerių, tai turėtume dar daugiau pasižymėti. Aš čionai norėčiau atkreipti musų gerbiamų narių atydą į Našlių ri Našlaičių Fondą. Šį fondą mes turėtume padidinti sulig savo augščiausios išgalės. O musų išgalė butų nemaža, nes musų narių skaičius yra nemažas. Tiesa, mes dabar mokame pradžioje metų po 20 centų, bet dauguma mųs nesijaustų labai nusiskriaudę, jei jie dar liuosnoriai nors po dolerį į metus paaukautų į šį fondą. Kurie gi nariai neišgali po dolerį, tai tokie galėtų kad ir mažiausią auką, sulig išgalės, paaukauti; ji taip pat butų branginama.

Kiekvienas centas didina fondą. Sakysime, kad 20,000 narių paaukautume tik po 1 centą, tai jau pasidarytų 200 dolerių. O tas jau labai daug reiškia, kadangi pašalpos iš Našlių ir Našlaičių Fondo yra duodama varguoliams, o ne turtuoliams. Kuomet esame sveiki, tai vieni geriau, kiti prasčiau, o kiti gal ir gerai galime gyventi. Bet kuomet mus patinka, bene viena didžiausių nelaimių — liga, tai dažnai daugeliui, kam medžiagiškai sušelpti, atima norą ir gyventi kuomet jo nėra. Negeriau yra ir su seneliais, kurie negalėjo susitaupinti senatvei, kad nors ir skurdžiam pragyvenimui. O kuomet mes atjausime kitų nelaimes, tai prisėjus kad ir bile vienam mųs pačių, reikėtų prašyti pagalbos, nesijausime taip blogai.

Man bunant jau antras metas Labdarybės Komisijos nare, ir mačiaus jau daug blankų, kuriose yra tam tikri klausimai prašančiam pašalpos nariai ir į juos atsakymai ir dažnai net nuo jo paties (čios) nusiskundimai tiesiog yra širdį verenčiu atsakymų bei nusiskundimu. O kad atsakymai į klausimus bei nusiskundimai yra teisingi, tai paliudija kuopų komitetai-valdybos.

Iki šiol man dar nėra žinoma atsitikimų nei vieno, kur butume atsisakę sušelpti iš Našlių ir Našlaičių Fondo sulig išgalės. Jeigu butų daugiau iško, tai galėtume didesnėmis sumomis sušelpti, nes kiek ten gali našlė su 6 vaikais maitintis gaudama kokią 10 dolerių mėnesy.

Taigi džiaugsmingai pradėdami šiuos naujus metus su 20,000 narių ir 1,000,000 dol. pradėkime daugiau rupintis labdarybe.

O aš pradėsiu nuo savęs taip kaip amerikonai sako: „Labdarybė prasideda namieje," kasmet po dolerį aukaudama į Našlių ir Našlaičių Fondą.

SLA. YRA LIETUVIŲ ORGANIZACIJA IR LIETUVIAM LAI TARNAUJA

Rašo **J. K. Mažukna,**
SLA. Stovio, Skundų ir Ap. Kom. Narys.

VARTANT SLA. istorijos lapus, randi daug įdomių dalykų ne tik apie patį SLA., bet ir apie abelną lietuvių gyvenimą Amerikoje. Matai pirmutinių lietuvių čionai atkeliavusių vargus, jų išnaudojimą per kitataučius, ypač lenkus. Taipgi matai pradedančius lietuvius atbusti iš sapnų, pradedančius save pažinti, kad jie yra lietuviai, o ne kokie lenkai ar rusai; matai kaipo prakilnios dvasios lietuvius. Tie atbudėliai žadina lietuvius iš nežinojimo miego, kviečia mesti tarnavus lenkams ir eiti dirbti del savęs.

Matai kaip pirmutiniai lietuviai pradeda organizuoti Susivienijimą Lietuvių Amerikoje, tą patį Susivienijimą L. A., tą pačią organizaciją, kurią mes šiandien jau vadinam milionine organizacija.

Mes, SLA. nariai, galime džiaugtis ir didžiuotis, kad esam nariais vienos iš didžiausios lietuvių organizacijos ne tik Amerikoje, bet ir visame pasauly. Išauginę musų SLA. į milioninę organizaciją, ką dabar mes, tos organizacijos nariai veiksim? Pirmiausia reikia pažiurėti kaip SLA. stovėjo pradžioj-vakar, kaip dabar-šiandien jis stovi ir kaip turėtų stovėti ateity-rytoj.

SLA. nebuvo toksai praeity-vakar, koksai dabar-šiandien yra. Ir reikia pilnai tikėtis, kad ateity-rytoj SLA. negalės pasilikti tokiu, kokiu dabar yra. Pradžioje SLA. nebuvo organizuojamas kaipo pašalpos ir labdarybės organizacija; tuomet buvo organizuojami Amerikos lietuviai į S L. A. organizaciją su tikslu suvienyti visus Amerikos lietuvius į vieną lietuvišką draugiją, kad atitraukus lietuvius nuo lenkų organizacijų-draugijų, kurios buvo kenksmingos čionai atvykusiems lietuviams, kur gręsė daugumai lietuvių sulenkinimas. Todel pirmutinis SLA. tikslas buvo: palaikymas Amerikos lietuvių tarpe tautiškumą, apšvietos skleidimas ir tt.

Kiek vėliau įvesta pomirtinės skyrius, ir dar vėliau pašalpos skyriai ir keli skyriai pomirtinės. Įvestieji į SLA. pomirtinių ir pašalpų skyriai nepermainė tos organizacijos pirmųjų mierių-tikslų. Reiškia, SLA. keičiasi kas metai narių skaitliumi, finansų stoviu. Bet pačiame principe SLA. yra tas patsai ką ir pradžioj buvo, ir reikia turėti viltį, kad Amerikos lietuviai, SLA. nariai, pasistengs SLA. organizaciją palaikyti tokia, kokia buvo pradžioje, tai yra grynai lietuviška, tautiška, apšvietos organizacija.

SLA. nesenai buvo smulki narių ir finansų stovy; šiandienn betgi kapitalas siekia virš miliono dolerių ir dvidešimts tukstančių narių turime. Rytoj, netrukus ši organizacija turės daug-daug didesnį skaitlių narių ir daug augščiau kapitalu pakils. Tiktai mums, SLA. nariams, nereikia nustoti dirbus ir kartu visados reikia buti ant sargybos, kad SLA. ilgų metų trusu nepasinaudotų kokie politikieriai.

Iš SLA. istorijos mums aišku, kiek pirmieji SLA. darbuotojai turėjo sunkumų pergyventi iš lenkiškų bernų pusės, toliau iš dvasiškijos. Bet jų darbai, jų trusas ir jų tvirtas pasirįžimas nenuėjo veltui. Užtai mes šiandien turime milioninį SLA.

Dabar visų SLA. darbuotojų, rėmėjų ir geros valios narių yra pareiga palaikyti SLA. ant tų pačių tautiškų pamatų, kokiais SLA. buvo suorganizuotas. Galima užtikrinti geros pasekmės. Bet mums reikia dirbti daug, nes šiandien SLA. turi daugiau priešų, negu kuomet nors turėjo. Šiandieniniai musų priešai yra atkakluos ir su jais reikia kovoti daug aršiau, negu seniaus buvo kovota. Per paskutinius kelius metus tie kirminai griauja SLA. iš vidurio, pasikvietę į talką pašalinę spaudą. SLA. per paskutinius metus augo kogeriausia. Rodos dar turėtumėm dabar dar su didesne energija dirbti SLA. labui. Bet ar taip yra? Ne. Taip vadinamieji „gerieji" nariai, kelia visokius lermus SLA., kad tik užkenkus jo augimui. Jiems Centro Valdyba negera, todel ją visokiais budais pašalinėje spaudoje ir narių tarpe šmeižia, kuopose keliama didžiausi lermai, užsipuldinėjimai ir tt. Kuopos, nepakęsdamos, skaldos, skirstos, kad tik suradus ramų kampelį dirbti SLA. labui. SLA. darbuotojai, nepakęsdami to viso, reikalauja, kad Pildomoji Taryba tiems lermams, šmeižimams ir užsipuldinėjimams padarytų galą. Pildomąjai Tarybai pradėjus reikalauti, kad tie trukšmuojanti nariai laikytųsi SLA. įstatų, vėl kįla šauksmai per tą pašalinę komunistų spaudą. Rodos, kad tie laikraščiai ir yra leidžiami kad tik rupitųsi SLA. „gerove".

Taigi, matydami dabartinę SLA. padėtį, privalome pasistatyti klausimą: kodel taip yra? Kodel tos visos riaušės Susivienijime keliama? Jeigu SLA. gerai bujoja, vidurinė tvarka gera, tai tuos visus klausimus labai lengvai išrišti ir suradus priežastis tą visą blogą, kas dabar yra SLA. daroma, tuojau reikia iš SLA. prašalinti. Kol mes tų visų blogumų neprašalinsim iš SLA., tol mes daug negalėsime veikti SLA. naudai, nes pusė ar daugiau musų laiko bus sunaudota tiems negeistiniems vaidams.

Kodel mums, SLA. nariams, nors sykį nepasirodyti atvirais? Juk mes matom susiorganizavusią šaiką, kuri veržiasi prie S. S. L. vairo. Kodel ji taip daro? Kad pasinaudojus savo partijai, nes dabar SLA. yra milionas dolerių. Kur buvo tie žmonės keletas metų atgal? Tuomet šmeižė SLA. kaipo „buržujų" organizaciją. Bet kada ta „buržujų" organizacija taip augštai pakilo, tai ir tiems tavorščiams dabar pakvipo ir jie pradėjo laužtis prie tos organizacijos vairo. Tą visą diktuoja komunistų organai ir jų armija šėlsta SLA. organizacijoje.

Taip ilgai nebus! SLA. susiorganizuotas tautiškais ir apšvietos pagrindais ir vėliau pridėta labdarybės priedai. Taip ir turės buti, nes SLA. nariai neduos, kad ta organizacija butų paversta į kokį komunistišką kromelį.

SLA. visi nariai turi daugiau į tai atydos atkreipti ir visų politikierių apsivalyti. Tą atlikus, mes galėsim ramiai darbuotis SLA. labui. Tam darbui dirva gana plati. S. L. A. visiems darbo bus gana.

Nariai kreipkim kodaugiausia domės į SLA. ateitį. Kvieski visus lietuvius į tą organizaciją. Kurie dar nėra tos organizacijos nariais, tegul ateina ir dirba sykiu su mumis ir kartu lai džiaugiasi SLA. vaisiais. Įtempkim visas spėkas organizuodami musų jaunimą į SLA. Ateity SLA. gerovė priklausys nuo jaunosios kartos. Padarykim SLA. organizaciją ateity kodidžiausia! Tai visai lengvai atsiekiama. Tik suglauskim spėkas į kruvą budavojimui S. L. A. Tą padarę, mes visi jausimės atlikę savo užduotį.

SLA. yra lietuvių organizacija ir lai lietuviams ji tarnauja!

SLA. Tai Namas su Geru Pagrindu

Rašo **J. Mikalauskas.**

SLA. Pild. Taryba ir „Tėvynės" Redakcija padarė gerą sumanymą: „Tėvynės" Milionio numerio laukiame su nekantrybe, ir jį visi nariai atviromis širdimis sutiksime. Jis, beabejo, atneš šimteriopus vaisius.

Nenoriu daug rašyti, nes gal nėra nereikia, delto, kad šiame numery gali but stokos vietos, bet noriu štai ką pasakyti:

SLA. yra namas su geru pamatu ir neperlijamu stogu del visų Amerikoje gyvenančių lietuvių. SLA. yra **Lietuvių Respublika** Amerikos šaly. SLA. yra kaipo didelis, audrų nepajudinamas, išsiskleidęs savo šakas po visą Ameriką ąžuolas.

SLA. kviečia visus, sveikus kunu ir protu lietuvius ateiti į jo išpuoštą namą ir naudotis keleriopomis susišelpimo patogybėmis.

Todel, broli ir sesute, lietuvi ir lietuve, jei dar nesi šios organizacijos nariu-re, ateik ir stok į SLA. skaitlingos šeimynos eilę!